

Mesi Juo Napano Pol Bivitaui **Ban Namoneano Lu Nalo Na** **KORIN** **Verialiano Moti**

Tukunuano bulati na niosi nei

Mesi juo nene nei napano Pol jirio ba ban namoneano nalo na Korin, naio jirio ea bogo napano binua bogokouo bija namoneano nalo ea yimo lu yako Korin, napano nalo tealo tiniel jer naio laka, ana amilkuei keano naio. Mia Pol berloglog kalo ka naio jo jidom jikili ka rila vatitig vovaiano nei, ka rila mia naio vija nalo amijikia ave bilbilu vatitig bereio. Mia iorou, bogo napano abe bilbilu vatitigio bereio naio berial banlo napano naio jaaro mia jaaro.

Ea mēsi nei togio beamu, Pol berii bior vaio naruei naio mil jikili laka banlo ea mēsi tai napano bivitaui ba banlo. Mia naio ber kalo napano naio jaaro laka ka mijog napano nalo amijog kiano iliano, ana abilig kialo jidomiano ka kialo kariano, a amila vatitig vovaiano nei napano joalo, mia abe bilbilu vatitig bija naio bereio. Mia iorou, naio ber kalo, ber monoka asuvan veru ka asian van kialo namoneano bilbilu nalo na Judia napano nalo maka ve kialo saba.

Ea mēsi nei togio maariano, Pol milkuei jikili ban tomu tai na Korin napano aber ka nalo abe atevi riano mia nalo aju amila bulag namoneano nalo na vio na bija kialo verloglogiano napano

maka rimemedu. Nalo aju aber ka Pol maka ve atevi riano, mia naio mil kirsikili ka tukovio kalo, a berial ka naio be Yesu kiano atevi riano.

Torogio nalo na niosi nei

Iliano moti 1:1-11

Pol bija namoneano nalo na Korin 1:12—7:16

Veru napano ka riva van namoneano nalo na Judia 8:1—9:15

Pol berialio ka naio be atevi riano 10:1—13:10

Iliano maariano 13:11-14

Iliano moti

¹ Bilbilu nalo, kiniou Pol bija kuruado nei Timoti, kumemi juo numisaaro ka nubiviuo vija kamiu bereio ea mñesi nei, nina kamiu ea Atua kiano yimo lu, ea komeli na toru na Korin, bija kamiu namoneano lu dolu nalo napano kumitu janea vio ea burumñara tanobuku nei na Kris.

Ea kiano verikariano, Atua bitirilar kiniou Pol ka nemei tibe Yesu Kristo kiano atevi tai, mia vite telabo ka noverialio van kamiu ea mñesi nei, mia beamu ka nina, ² neber jibe nei ka kiaku volkouano ka mia karamñado Atua bija Tubo Yesu Kristo, naljuo atuvan kialo tiniememiano a tumñaroano toa kamiu nonovio.

Pol ber siva ban Atua bior kiano tinievuiانو

³ Kiniou nojidom noilivu laka van kiado Atua nei napano naio be kiado Tubo Yesu Kristo karamñano, a naio be teta novo tai napano be burupati na bajago na tinietiano, a naio be Atua novo napano bujo ka bajago na ililuṣiluṣiano.

⁴ Bogo ninio napano kito robiviuo bogokouo,

Atua jo mililupiluŝi vatitig kito, ana mila kito rojikili bereio. A kario, romijikia rodu bajago na ililupiluŝiano napano naio mila ka kito, rolaio kija van kiado bilbilu dolu nalo napano aju abiviuo kialo bogokouo nalo, roijalo tibe na.

⁵ Be riano laka ka bogo telabo roju robar jogvaiano nalo beberare ka Kristo bario, mia naio mila na romijikia rovar bunu kiano ililupiluŝiano novnovo nalo. ⁶ Mia bogo napano nubiviuo bogokouo nalo, numijamo ka ga, ka rila ka kami kumijikia kuvijog rivu a kuvijikia kuvijev meuliano. Mia bogo na numialio ka Atua mililupiluŝi kumemi, naio bunu bo laka, bior napano mila ka numijikia nuvililupiluŝi kami bereio, a numijikia nuviija kami ka kami kuvila kenemiu jidomiano ve tebievi ka kuvijikia kuvar dulu vovaiano nalo napano kami bunu kuvijikia kuviviuo. ⁷ Kumemi numisidomii venia napano kubar dulu ruei, mila na ea tivelinio na kami, kenememi jidomiano maka rimemebiju leleio, ka mia kami tumabe. Nina bior napano numijikia vatitig ruei ka bekurano napano monoka kuviviuo jogvaiano veverare ka napano kumemi nubiviuo, a mia kuvijikia kuvokar burumara ililupiluŝiano ea Atua bunu, veverare ka napano nubokario ruei.

⁸ Peli kami maka kuvijoglubar vatitig vo burumara bogokouo nalo napano kumemi nubinua bogo napano numitu numimau janea tanobuku na toru nei Esia, mia nemijikia never ka bova mia bova laka. Vite nalo teremi laka ka kumemi, maka nuvere kalo, banbano numisidomii nuber

nina naruei monoka nuvial juluvati na kiado meuliano vonganei. ⁹ Ee be riano, numijog jibe napano ver toro na toru na komeli tai berial ka mia auebinvin kumemi, mia numialio ka bo laka, bior napano numial ruei ka maka nuvijikia nuvituvan kumemi ga bereio ka mia nuvisikili tumñabe. Ea bogo na, numitu numidu kenememi meuliano joa Atua jumñano ga, nubalea naio bior napano naio ga takurano be Atua napano mijikia rila toro napano mñaro binimei meul bereio. ¹⁰ A numonea naio jibe na, numial ka be riano, naio milarur kumemi, a vonganei kenememi jidomiano jikili vatitig ka naio mijikia rilarur kumemi bereio, maka rive vaarakurano ga, a mia naio to rila bogo nonovio.

¹¹ A kamiu monoka kuvija kumemi napano kuvisidomii kumemi bogo nonovio ea kenemiu volkouano nalo. Tibe na, bogo napano mia Atua rijog volkouano miroano nei, ana mia rilivu ka kumemi vatitig, rilarur kumemi den bogokouo nalo nei bereio, a mia kamiu ve miroano kuver siva laka vanio bior venia napano mia naio rila van kumemi.

Pol bervisivisii vatitig vite na mila naio maka bunu rimej riel ealo

¹² Kumemi nubar jogvaiano nalo jibe nei, mia vite tai napano jo mila numijog bo laka ea kumemi. Nina jidomiano tai napano joa kumemi napano ber jibe nei, ber ea tivelinio na kenememi bajago kamu ea miremiu, a kamu ea tomu dolu nalo na yetemeriba nei miralo, kumemi numila vite nonovio be lu vatitig, a kenememi meuliano be riano vatitig, jibe napano

Atua jidomio. Maka numimāu vija jidomiano na yetemeriba nei, mia numimāu bija Atua kiano tiniememiano. ¹³ Vite nonovio napano nubiv-itauiō ban kamiū ea kenememi mēsi nalo nei, nina vite nalo napano numijikia ka kamiū kuvijikia kuvulukuio, a numijikia ka kamiū kuvijikia kuvuluku lubario. Ana ver vite nalo tai napano kumitu kumijikia beve torogio ga, nejidom ea bogoti nalo napano ju binimei, mia kamiū monoka kuvila von kuvijog vatitig nonovio. ¹⁴ Verver tibe na, bogo napano kito nonovio rotu vio takurano ea bogoti na toru nei napano Tubo Yesu rimei bereio, mia kamiū kuvisaaro laka ka kumemi, a mia kumemi nuvisaaro laka ka kamiū.

¹⁵ Mia bior napano nomijikia vatitigio ka jidomiano novo na jibe na ju iviso ka kito ruei, nojidom laka ka bogo napano nojo ka navan ea tanobuku na Masetonia, mia nomei ka namaluvo kean kamiū. ¹⁶ Riano, nojo nojidomiiō ka nesel ea kamiū ea bogo ve va juo ruei, beamu ea bogo napano nojo nabano Masetonia, a juo nene ea bogo napano nojo nebinimei bereio, napano neberiamā mia kamiū kuvitii kiniou noto vatitig ea kiaku mārabo ka navan yako Yutea, mia be deio. Nojidom nola rivu ka kamiū tibe na, mia tibe napano kumijikia ruei, maka bunu nejikia nalaio.

¹⁷ Mia nejidom ka kamiū monoka kuvijikia vatitig ka bogo napano nojo nojidomii ka neviedu kean kamiū, naio be vite tai napano nojidom laka ka nalaio, napano kiaku jidomiano jikili laka kanio. Naio maka ve vite tai napano

nobitoviton eaio, napano nojo nojidomiio ka navan ðeli mia navan re. Makanio, kiniou maka netibe tomu ninio napano maka kojikia komonmonea kialo iliano, ¹⁸ mia jibe napano kumijikia kumituvan ga Atua kiano iliano, kumijikia kumituvan ga bunu kenememi iliano. Kenememi “Ee” maka verenio “Makanio” ðeli “tibe na kovio,” ¹⁹ mia bogo numitu nuberenio “Ee” be “Ee” ga. Kumemi monoka nuve riano tibe na, rila ka nuveverare ka Atua kenerinio Yesu Kristo, nina napano kumemi tolu Silvanus a Timoti, nubinimei numioliolu ka ban kami u nua ruei. Ea bogo na nuberial ka kiano iliano nalo abe riano bogo nonovio, bior “Ee” kiano be “Ee” bo garuei, ²⁰ a verikariano nonovio napano Atua berialio ruei ea tivelinio na Yesu, maka tai napano rimei tibe sibiano, mia abiniu abe riano. Vite na naruei mila na bogo napano roju robolkouo ban Atua, ea kiano tikariano banbano-o bokar napano rober “Mm,” kito rotu rola ea Yesu Kristo siano. ²¹ Kristo na naruei napano numioliolu ka ban kami u, a Atua ga bitiri bulag kumemi ka nuvila kiano imãauano. A bija naina, Atua mila kumemi bija kami u, kito robiniu robinimei vio takurano ea naio. ²² Atua bijauia kito ka robe kiano, naruei naio jian Niununo ju joomo ea kito, jibe verikariano tai ka mia kitoliko naio ea bogo nonovio napano ju ka rimei.

²³ Kiado Atua nei be riano bogo nonovio, a naio mijikia rijai iliano nei napano nojidom noverialio van kami u. Jibe napano beamu neberio

ruei ka mia noyotuba kean kamiu yako Korin, mia karina maka neviedu, a ħeli kumisidomii niegeniege kiniou biorio. Mia nojidom noverial van kamiu ka naio maka rivior kiaku vite tai, mia bior kamiu ga, ka napano nemijikia ver neviedu, mia monoka neil sikili van kamiu rivior kenemiu bajago tealó. Mia maka nosidom ka mia nola kamiu kuvijog rivova, naina naruei mila na maka bunu neviedu. ²⁴ Kiniou nemil ban kamiu jibe na, neber bo ka kuvisidomii re kuver nuvisidom nuvitu loa kamiu, ka nuvidu tuboiano loa kenemiu moneano. Maka tibe na, mia kumemi numisidom roimāu vio takurano ga, ka rila kamiu kuvijikia kuvijog rivu bogo nonovio, kuvisikili kuvitu sikili rivu ea kenemiu viekouoiano.

2

¹ Jibe na napano neberenio, nua na nebinimei beamu, tenalo tai napano monoka noil van kamiu riviorio, napano mila kamiu kumijog bova. Mia vonganei maka nosidom noviedu nala kamiu kuvijog rivova ve vaarakurano bereio, a jidomiano na naruei mila maka neviedu noyotuba kean kamiu na vo. ² Ver neviedu neil van kamiu, nala kamiu kuvijog rivova, mia kiniou bunu monoka nojog rivova, ana bogo napano kito roviniu rojog rivova tibe na, mia maka bunu tai napano mijikia rijai tai ka rijog rivu bereio. ³ Jidomiano na naruei neberialio ea mēsi tinene na napano nemijiano biedu beamu ruei. Kiniou nojidom ka kuvila von vovaiano nalo na rimemedu beamu ka rila ka verver bogo napano neviedu, mia maka bunu tenalo tai tu iviso

kean kamiu napano mia monoka nojog rivova ka kamiu rivorio. Ana ver kamiu kuvila kenemi inãauano rimemedu, mia nemijikia neviedu neialio napano kubinimei bo bereio ruei, mia tibe na, nasaaro laka, a mia kiaku saariano nene rila kenemi saariano bunu rive toru laka.

⁴ Neber jibe na bior napano bogo na nebivitaubiedu ban kamiu nua na, nomijog bova laka garuei. Nomijog jibe kiaku iviso vaataro vuru kokorovio, a jogumiraku aju ajibiribil. Iliano na jikirkili nalo napano neber ka kamiu ea m̃esi nei, maka nala rivior napano nojidom ka nala kamiu bunu kuvijog rivova, mia nojidom nala ka kamiu kuvitilubar ka kiniou nojo tinieku jii laka kamiu bogo nonovio.

⁵ Naruei jibe napano kito nonovio romijikia, toro tai jo iviso ka kamiu napano naio mila burum̃ara jaleleano nei. Nojidom never ka jaleleano napano naio milaio, mila kiniou nomijogio bova, mia maka kiniou ga, mila kamiu miroano kumijog bova bunu. Mia maka nosidom never ka kamiu monoka kuvijev vironiano laka van naio bereio, ⁶ bior napano nemijikia ka kamiu nonovio kumil ban naio ruei. ⁷ Kamiu kumil ban naio bare bo naruei, mia vonganei be kenemi bogo ka kamiu kuviekokoao, tiniemi riia naio bereio. Ver makanio, mia naio rijog rivova laka bereio, rivano-o rivova ka naio. ⁸ Ee, nejikili ka nebika den kamiu jibe na, ka kamiu kuvila meravo rivu van naio ka kamiu tiniemi jii naio keano vo.

⁹ Kiniou nejirii m̃esi dolu nei nua na, nojidom neviti veveio ka mia kamiu kumisaaro

ka kumonea kiaku iliano nalo napano juaio, p̃eli makanio. ¹⁰ Bogo napano neber bo ka kuviekokoa toro tai, nomonea ka mia kuvilaio, a nana napano kubiekokoaio, kiniou bunu nebiekokoaio. A maka nejikia, p̃eli naio mila vite nalo tai bova kean kiniou bunu, mia kiniou na-jaaro ka noverial ea Kristo mirano ka nebiekokoa naio, a tibe na, rijai kamiu bunu ka kuvisaaro ka kuviekokoa toro dolu. ¹¹ Kito monoka rovitikar vatitig bior napano romijikia ruei Siñaro kiano jidomiano va nalo ka rila bulag kito, ana ver rotu roviekokoa kito bogo nonovio, mia naio maka rijikia tuvulu kito leleio.

*Pol berii kiano m̃arabo ka rivan yako Troas
bija Masetonia*

¹² Ana bogo napano maka bunu neviedu kean kamiu yako Korin, naba nomioliolu ka Kristo kiano Ioluano Vou ea komeli na Troas, a ea vio na, nemial jibe m̃aratavo betavo bo ban kiniou ka nala Tubo kiano im̃auano. ¹³ Ana vite va tai ea bogo na, nojidomiio ka mia neial kuruaku nei Taitas ea vio nene, mia naio maka to. Ana kiaku jidomiano jidom dede laka ka naio, mila na maka vesiou nojuvan nalo nei, nojoa kiaku m̃arabo bereio nemijaka ea tanobuku na Masetonia.

¹⁴ Kiaku ieliano ban jibe nei naruei, mia siva toru ban Atua, bior napano bogo nonovio naio ji Kristo ju ka vurim̃arabo ka kito. Beamu, kito robe kiano uolu ga, mia naio buru bulag kito ruei, ana rotakisor naio ravan ea vio nonovio, ana bogo na tomu nalo aial kito, mia avitilubarior ka Kristo naio be kiado Tubo. Peli nemijikia

never tibe na, kito rojibe ka bonotanunu novo tai napano amisebi, napano jo mious janea vio reraio, ana bogo na tomu nalo amijugunio, mia amijugun lubario ka Kristo jo moluo ealo. ¹⁵ Atua mila bonoti nene ban ea tomu nonovio, ba bokar nalo napano aju aban ea m̃arabo na ioruriano, a ba bokar nalo napano aju aban ea m̃arabo na nakovioiano. ¹⁶ Ana ea nalo napano aju aba kovio, bonoti nene bova jibe vite tai na m̃aro joono, mia ea nalo napano aju amijev meuliano, naio jibe bonoti novo na tanunu na meuliano.

Nina naruei romial ka im̃auano na numitu numilaio, naio be im̃auano na toru tai, bior numiololu ka Atua kiano iliano napano rijikia rila ka toro rijev meuliano p̃eli rijev m̃ariano. ¹⁷ Verialiano tealo dolu maka asidomiio ve temi ka im̃auano nei, nalo aju amiololu ka Atua kiano iliano amila von ka ajev veru eaio ga, mia kumemi maka tibe na. Atua bitiri bulag kumemi, a nimir̃au ea vio medave kamu ea mirano, nuberloglog Kristo kiano ilirianiano nalo, ban tomu dolu nalo maluvo ea moroano napano naio jian ban kumemi.

3

Kumemi nube tomu na nuvila im̃auano na verikariano vou

¹ Kinious neberii kenememi im̃auano na toru mave nei, maka rivu ka kuver p̃eli numitu numil m̃arou jibe naverloglogiano sibilibiano dolu nalo nei. Nalo na abinimei ea kamiu bija m̃esi nalo napano aberiilo ana aber ka monoka kuvivatau ea m̃esi nalo tealo bereio ka averii

kialo iñauano, napano amijikia avario avano. Mia ver kumemi nuvisidom nuvan ea vio dolu tai, maka nuvisidom mñesi ninio tai na jibe na ka verial kumemi. ² Ver toro tai jidom rijikia ka kumemi jumñabe, bo ka rimei rial mñarati na kenememi iñauano ea kenemiu meuliano nalo ga. Kamiu na jibe mñesi tai ruei, napano Kristo ga bivitauia berial kenememi iñauano. Tomu dolu nalo amijikia amei avulukui, ka ajikiaio venia napano naio jirio ea kenememi iviso nalo. ³ Mia aial kamiu jibe kamiu mñesi tai napano Kristo jiano, a kumemi nubario binimei, a mia ajikia avitilubario ka be riano, numila iñauano ea kamiu bo laka. Mia mñesi nei maka mñesi napano uei na vovojulu jirio ea mñati niosi, mia be mñesi napano Atua kiano Niununo jirio ea toro kiano iviso.

⁴ Jibe na, kiaku iliano nalo nei maka ave ilimoruoiano, mia kumemi numijikia nuvil tibe na bior napano Kristo ga naio mila napano nubalea ga Atua toru laka. ⁵ Verver kumemi ga, mia maka nuvijikia nuver ka nubare ka nuvila vite tai, bior napano vite nonovio na numilaio, Atua ga mila na nubare ka nuvilaio. ⁶ Naio naruei jian moroano a jikiaiano ban kumemi, mila kumemi nubinimei nube tomu nalo na kiano iñauano ea tivelinio na verikariano vou napano naio mila bija kito tomu nalo na yetemeriba. Verikariano na beamu, ajiri bulag kiano iliano nalo ea niosi lu nalo na Mosis kiano tuboiano, mia iliano nalo nene amiija kija kito telisu mia maka rivare. Nalo abo, mia venia napano amilaio, amilaio meravo ga ka kito tomu nalo na lakoroviano na

tuboiano, napano mia monoka roviviuo m̃ariano riviorio. Mia verikariano vou, kiano iliano nalo amaluvo ea Niununo Lu, a Niununo nene naruei mila kito romijikia rojev ioruriano.

⁷ Marabo moruo re nua nene, napano aje kiano tuboiano nalo ea subaveru nalo, naio jo berkar m̃ariano ga ban kito, mia be vite lu tai laka. Bogo napano Mosis ba bar subaveru nalo nei, Atua kiano mermerano binime ei aio, ana bogo napano bar veru nalo nei ban tomu nalo na Israel, moroano na mermerano nei jo bavatove ruei, mia nalo maka ajikia avitii mirano bior napano merera mia merera kilkil laka. ⁸ Jibe na, ver Atua kiano mermerano miñau kirisikili ea bogo napano aberial m̃arabo na avokar m̃ariano, mia riñau tum̃abe ea bogo napano mia averial m̃arabo na avokar meuliano? ⁹ Mia Atua kiano mermerano monoka riñau ve toru laka garuei ea bogo na, a kito roju romial ruei napano miamoiano na m̃arabo vou jo merera janea vio, jo juvulu miamoiano na m̃arabo moruo nei napano jo batove ruei. ¹⁰ Ee, miamoiano na m̃arabo moruo nei merera vatitig nua, mia vonganei, romialio ka kiano miamoiano jibe ka maka bunu merera vatitig leleio, bior miamoiano na m̃arabo vou mijedulu, jo merera toru laka ea vio nalo. ¹¹ Miamoiano napano jo batove nei, be riano ka naio binime ei beamu, binime ei bija kiano burum̃ara mermerano. Mia vonganei, miamoiano vou napano binime ei vonga iorou, mia naio to tulaka, a kiano mermerano toru laka garuei.

¹² Ver kito rosidomii nina, mia rila kiado

jidomiano sikili vatitig, a romerou re ka rala Tubo kiano miamoiano rimerera ea vio reraio. ¹³ Mia rosidomii bunu tormoruo Mosis, napano bavin ea burusuku, ana Atua binimej vaataro kanio, mila mirano merera laka. Mia maka rivu ka rotibe ka naio, bior bogo napano naio batove binimej bereio ea tomu nalo na Israel, naio jovuko mirano bija kulumārauo ka aialio re, vano-o rivokar bogo na kiano miamoiano to rivatove rivano-o ribisi. ¹⁴ Ea bogo na, makalele aial miamoiano nene, bior napano pariparilo kirisikili laka, mia romial bokar banej, ajibe na kia bunu. Naloaju abuluku iliano nalo na niosi moruo napanoaju, mia jibe napano kulumārauo nene jo keano, jo joko kialo jidomiano. Mia ver amonea Kristo ga, mia naio mijikia ridular kulumārauo nene ka ajikia avitilubar kiano miamoiano vou. ¹⁵ Bogo napano abuluku Mosis kiano Tuboiano, jibe napano vite tai jo jetavoko pariparilo, ¹⁶ mia bogo napano toro tai binimej ea Kristo, amidular vite na napano joko kiano jidomiano, ana naio mijikia rivitilubar vite. Jibe ga iliano na Vivitauiano Lu nalo napano berii tormoruo Mosis nene, berinavo “Bogo napano Mosis bilig naio bitikar Tubo, kulumārauo nene jaluvo den naio bereio.” ¹⁷ Ana bogo napano iliano nej ber ka Mosis bilig naio bitikar Tubo, iliano nej Tubo jo ber ka nina napano Atua kiano Niununo Lu. A kito romijikia ka vio vabe Atua kiano Niununo joaio, tomu nalo amijikia ataluvo den moroano na vovaiano, ana amijikia ajev meuliano.

¹⁸ Jibe na, kito nonovio napano romonea ruej,

maka bunu kulumārauo tai to toko mirado, mia roju robirii memedu burumāra Atua kiano mermerano. A bogo napano roju robirii, Atua kiano mermerano nene jo binimej bujovujo ea kito bano napano robinimej jibe mermerobi ka merera bulag kiano miamoiano van tomu dolu nalo. Mia miamoiano nene maka taluvo den kiado meuliano, miyotuba den kiado Tubo, napano naio be Niununo na napano joa kito.

4

Pol naliko atevi nalo amioliolu ka miamoiano na Ioluanu Vou

¹ Kumemi numitu numerera bulag Atua kiano miamoiano jibe na, naio be kenememi imāuano na toru tai ka nuviija tomu dolu nalo. Atua kiano iviso bujo ka tinievuiano, a naio naruei jian imāuano nei ban kumemi, a bogo napano numisidomii nina, mila na maka lele tiniememi maro ka nuvilaio. ² A bogo napano numimāu, numitu numimāu memedu bo bogo nonovio. Tomu tealo amijikia amimāu lukluk bena ga na amila sibilibiano ga ka avuru tomu nalo kialo jidomiano, a amijikia bunu aviligvilig Atua kiano iliano riva rive dolu, mia kumemi maka nuvila bajago kinkin nalo na jibe na. Kumemi numijikia ver bogo na numitu numimāu, numitu numila ea Atua mirano, ana monoka nuvila vatitigio. Tomu nalo dolu bunu aju abitivitii kenememi imāuano, a aju amijog bo kanio, bior napano aju abitulubario ka numitu nuberial Atua kiano ilirianiano nonovio nalo me-medu ga.

³ Kumemi numiololu jibe nei, maka toro tai napano mijikia river ka naio maka rijikia rijogkar Ioluano Vou napano numitu nuberialio. Mia ver tai river ka maka meravo ka naio, nina maka tai napano jo barlaka ka legiano, mia monoka tai napano jo barlaka ka melijokouo ga, napano monoka ve vite tai ka toko kiano jidomiano, jibe kulumñarauo neibano roberiio ruei. ⁴ Ea tivelinio na nalo napano maka amonea vo, tubo va na yetemeriba nei naio jetavoko kialo jidomiano ruei, naio milalo jibe abe merebono, bior napano naio maka sidom ka avitii burumñara miamoiano na Kristo kiano Ioluano Vou. Kristo nene kiano mermerano merera laka, bior napano naio bar mirano Atua ga memedu. ⁵ Kumemi numitu numiololu ka nina naruei, ninei Yesu Kristo, kiado Tubo. Maka nuvitu nuvidular kumemi ka kamiu bereio, mia kumemi tomu na iñauano na kenemiu ga, ka nuviololu ka Yesu van kamiu ka kuvijikiaio.

⁶ A vite nonovio nei be Atua kiano iñauano ga. Ea tiiano, Atua ber jibe nei, berinavo “Mia miamoiano rimei mereralii melijokouo napano jo,” a jo mila jibe na kea ban kito. Nina ga Atua nei napano jo miñau vonganei, mila kiano miamoiano merera ba joomo nonio ea kito, mila robakar miamoiano nei napano jo merera binime den Kristo mirano, napano miyotuba nonovio ea Atua kiano mermerano napano joaio.

⁷ Jikiaiano nalo na miamoiano na Atua kiano mermerano joa kito jibe na, be vite novo tai napano be lu laka. Ea kumemi napano numila Tubo kiano iñauano, numial jibe kumemi nube

vite kurano tai ga, a maka nuvare ka kiano tolu novo nalo nei ajua kumemi, mia Atua naio bo, jo misonio ea kenememi meuliano julaka. A nina mila ka ver bogo tai nuviñauka vite tealo na bo, ana mia nuvitilubar ga ka moroano ve toru ka nuviñauka vite nalo nei maka moroano tai na yetemeriba nei napano maluvo den kumemi, mia be moroano tai na tiniabene napano maluvo den Atua ga.

⁸ Naruei numitu numiñau bija moroano nene mijai kumemi toru, bior napano numitu nubiviuo bogokouo telabo, ana maka nuvitibirbil vo. Vite telabo amila kumemi numisidomii vonvon laka, mia kenememi jidomiano maka riva kovio. ⁹ Tomu telabo amila bulag vatitig kumemi, mia Atua bitikar kumemi julaka. Kumemi nubar jaleleano nalo, mia maka ajikia aue bulag kumemi, numeul kia vo. ¹⁰ Be riano, bogokouo ban kumemi jibe na naruei, rivano-o jogvaiano na mñariano nalo ajua mokotenememi nalo jibe napano Yesu bario ea kiano mñariano. Mia kumemi numituvanio ga, bior napano ver Yesu kiano mñariano joa kumemi, mia kiano meuliano toa kumemi bunu. ¹¹ Kumemi numiñau Yesu kiano jibe na, mila na bogo napano numitu numeul ea yetemeriba nei, mia bogo nonovio numitua ga juluvati mñariano, ana mia mila ka kamiu bunu kumijikia kuvitii ka Yesu kiano meuliano jo malmaluvo toru ea mokotenememi na mñariano nalo. ¹² Be riano numitu nuban ka nuvokar kenememi mñariano, mia numila jibe na ka kamiu kuvijikia kuva kuvokar kenemiu meuliano.

13 Iliano tai joa Niosi na Iouano Lu nalo, napano toro tai mil, ber

“Kiniou nomonea ruei, naruei mila na kiniou nemijikia neverial iliano,” Sam 116:10

a numialio jibe niununo na vie-kouoiano napano joa toro na, vonganei binimei toru ea kumemi bunu. Kumemi numitibe ka naio ga, napano kumemi bunu numonea, a vite venia napano numonmoneaio, nina naruei numijikia nuverialio.

14 Mia maka numerou ka nuverial leleio, bior napano numijikia vatitig ka kiado Atua napano mila Tubo Yesu meul bereio den namariano, mia naio mila kumemi bunu numeul bereio jibe Yesu, a mia kamiu bunu kumeul bereio tibe kumemi, ana mia naio rivuru kito nonovio ravan rotu vijaio. 15 Ee, kumemi nubardulu bogokouo telabo jibe na, mia bo ga, bior napano naio be kenememi m̃arabo tai ka nuvijikia nuviija kamiu. Kumemi numisidom ga ka Atua kiano tiniememiano monoka to rivanvano-o tulaka ea tomu nalo ea vio nonovio, ka rila aiaia Atua bogo nonovio, atu aver siva ka naio rivano-o rila kiano mermerano to rimei ve toru lie.

16 Jidomiano novnovo nalo nei mila buriakurano napano bova ban kumemi jum̃abe, mia numitu jikili bo ga numitu. Ea tivelinio na mokotenememi, jo binimei be kulu moruo, jo binimei burukokorovio, mia tivelinio na niunumemi, Atua jo mila binimei be terivou, jikili vatitigio ea bogoti nonovio ga. 17 Bogo kouo tertelisu nalo na yetemeriba nei nalo abe tena bogo bulati ga, mia aju amila kito roju vatitig ka ravar dulu ka rotua mermerano na tiniabene, napano toru laka, bo laka juvulu loa, napano mia rotu rojog rivu kanio

to toboto. ¹⁸ Vonganei kiado jidomiano maka toa vite nalo napano mirado jo bitikario, mia kiado jidomiano toa vite nalo napano mirado maka rijikia aialio, kario napano vite na mirado mijikia rialio, nalo abe tena ga bogo bulati ea yetemeriba nei, mia vite na mirado maka rijikia rialio, nalo abe tena tu dañariga ea vio mave.

5

Kiado vio ea vio mave

¹ Kito romijikia ruei ka mokotenado ea yetemeriba nei, maka rijikia to tulaka. Naio jibe tabobo tai na telisu napano roju rojuluku eaio, napano mia bogo tai monoka momavu garuei, ðeli tomu dolu nalo amijikia amei aue bulagio. Mia romijikia bunu ka kunuado dolu tai na jikili toru jo, napano maka aimaukanio ea vio yetemeriba nei, mia Atua ga mila vatitigio ju be kiado ea vio mave, ana iorou romijikia rava rotuaio. ² Yetemeriba nei jibe vio na tegiano ga, a rajaaro ga ka rataluvo denio, rojidom rava rotoluku ea kunuado na mave. ³ A bogo napano mia rava rotuaio, mia maka bunu rojog ka maka ve kunuado tai, mia roialio navo ka kiado vio memedu jo.

⁴ Ee, mokotenado jibe tabobo tai napano rojuluku eaio ea yetemeriba nei, be riano ga, bogo napano roju jibe na roju rejerjerni julaka bior jidomiano kokouro nalo na bogokouo nalo napano roju rabarduluio. Peli bova ka amei auebinvin bulag mokotenado, mia jidomiano tai

monoka toa kito ka ver alaio, bo ga na, bior napano bo laka ka rotauvo den tabobo nene, rava rotua yimo novo tai beamu. Monoka rovitilubar ka bo laka mokotenano na māriano nei ribisi, ana mia mokotenano vou tai na meuliano mijikia rime i ridu jeleigio. ⁵ Bogobe ruei, Atua jo miñau ka rila vatitig kito ka ravan ea kiano vio tibe na naruei. Naio midu Niununo joa kito ka rila rosidomial tulaka ka kiano verikariano ka rila tibe na ka kito mia rime i ve riano ga.

⁶ Kito roju rojidomial nina, mila na bogo nonovio ga kito rojikili. Romijikia ka vonganei, roju romila kiado vonuo ea tabobo nene, napano be mokotenado, mia maka rotua kiado vonuo novo na vija Tubo vo. ⁷ Tibe na, bogo napano roju kia ea yetemeriba nei, monoka rola von re rotu rotua venia napano mirado ga mijikia rialio, mia monoka rotu sikili ea viekouoiano. ⁸ A ea tivelinio na kumemi, numitu kirisikili vatitig kea ka nuvitua yetemeriba nei ka nuvila kiano iñauano, mia nubitii ka bo lie bunu ver nuvijikia nuvituvan mokotennememi na yetemeriba nei, nuva nuvitua kenememi vonuo memedu vija Tubo. ⁹ Jibe na, ver kito rotua yetemeriba nei, p̃eli rotu mave, mia tulaka monoka rola von ka rola venia napano mia naio saaro kanio. ¹⁰ Monoka rosidomii ka bogo napano Kristo riva totano mave ea kiano jobaro lu na tibureiano, mia kito ve terakurano monoka rava rosikili rotua mirano. Naruei ea bogo na, mia naio ga rila ka mia rivu van kito, p̃eli rivova van kito, takii ga venia napano roju romilaio bogo na

rojua mokotenado na yetemeriba nei.

Kristo mila kiado merevuiano bija Atua

¹¹ Bogo napano tiniememi maio ka Kristo tibure tomu nalo, numerou, a numial jibe bo ka nuvin̄au sikili ka nuvuru tomu nalo ka avakovio re. Atua bitilubar batitig bajago na kenememi in̄auano nalo nei, a neber p̄eli kamiu bunu kubitilubar ka numin̄au jibe na ga napano naio jaaro kanio. ¹² Kiniou nojo neberii vite nalo nei, maka nala rivior napano nojidom ka kamiu kuvidular kumemi bereio, mia bo ka kuvijikia kuvisaaro ka venia napano numitu nuberenio. Ver kubakar vatitig kenememi iliano nalo, mia rila na iliano nalo nene amijikia atua kamiu, ana mia kumijikia kuverdope nalo napano aju aber p̄eli abo ruei. Mia nalo aju amil vavavin ealo ka venia napano aju amilaio ea tomu nalo miralo, mia maka tiniei maio ka venia na ju joomo ea kialo meuliano.

¹³ Nemijikia ka bogo napano neber iliano nene, mia ve tealo napano atu vija kamiu napano monoka aver nomiaovovu, mia nina bo ga na. Ver be riano ka numiaovovu, numiaovovu bior napano numila Atua kiano in̄auano nalo m̄elea, mia ver numitu parimememi bo ga, parimememi bo ga bior napano tiniememi maio ka kamiu, ana kamiu monoka kuviagago ka kumemi. ¹⁴ Vite takurano ga jo jilanvuu ka kenememi meuliano ka nuvila Kristo kiano in̄auano novo nalo, naina kiano tinietiano. Kumemi numonea jikili ka kiano m̄ariano naio takurano mijikia rilarur kiado meuliano nonovio, ver p̄eli, mia kito nonovio monoka rom̄arm̄aro ga, mia maka kito tai na

rijikia rimeul. ¹⁵ A naio m̃aro kar kito nonovio jibe na, naio jidom ka kito napano romonea naio a roju romeul kea ea yetemeriba nei, maka bunu roim̃au kiado ga, mia roim̃au kiano napano naio m̃aro ka rilarur kiado meuliano nalo, karina Atua bitirilar naio bereio.

¹⁶ Jibe na, bo ka rovitii re bunu tomu nalo takii jidomiano na yetemeriba nei. Beamu, bogo napano Kristo joa yetemeriba nei, tomu nalo aju abitii naio jakii jidomiano na yetemeriba nei, ana vonganei, rovitii re bunu naio tibe na, a maka rivu rotu rovitii tomu dolu nalo takii jidomiano na yetemeriba nei bunu. ¹⁷ Nina bior napano toro kei napano ver rimonea Kristo, naio rimei tibe toro terivou tai garuei. Kiano meuliano moruo na re nua ba kovio, a vonganei, kiano meuliano vou maluvo ruei. ¹⁸ Atua ga rila ka romijikia rovilig kiado meuliano tibe na, bior napano naio m̃illa Kristo binimeĩ ea yetemeriba ka rila kiado m̃arabo ka romei bereio ea naio, a jidom ka kito monoka rovuru tomu dolu nalo bunu amei eaio. ¹⁹ Jibe na, Atua m̃im̃au jel ea Kristo ka rivuru tomu nalo na yetemeriba amei ka ave takurano vija naio bereio, napano maka bunu sidomii ka sian vironiano vanlo bior kialo kariano. A bija nina, naio jidom ridu kiano iliano toa jum̃ado, ka rodu rivan ea kulo dolu nalo ka nalo bunu amei bere eaio. ²⁰ Vite na naruei mila na kumemi nubinimeĩ nube Kristo kiano tomu nalo ka nuvar Atua kiano iliano rivano. Tibe na, bogo napano nuberial iliano ban kamiũ, jibe napano Atua ga jo mil, ana numisidom laka ka nuvika sikili van kamiũ nonovio bereio nuber bo, ea Kristo siano, kamiũ monoka kumei bereio

eaio. ²¹ Naio naruei tinien miia laka kito, ana midu kenerinio nei Kristo, napano maka leleio rila kariano, miila naio binimeĩ jibe toro na bar kiado kariano nonovio robiniu. Atua mila jibe na ban naio ka rila kito tomu na romila kariano, romijikia romei rove tomu memedu nalo ea Atua mirano.

6

Meuliano jikili ban Atua kiano naimãuano

¹ Kumemi numimãu jibe tomu nalo na amimãu vei bija Atua, a numijikia jumãbe ka naio be tinievu laka ban kito robiniu. Tibe na, numisidom nuvika sikili van kamiu, ka kiano tinievu novo napano binimeĩ ea kamiu, maka rivu ka rimeĩ kurano ga. Kamiu monoka kuviduio, a monoka kuvituvan rila kiano imãuano ea kenemiu meuliano. ² Iliano tai napano joa Niosi Moruo ber jibe na ruei, napano Atua ber jibe nei, berinavo.

Memedu ea bogo napano bo ka kamiu, kiniou nomiagago ka kenemiu tegiano nalo, a memedu ka bogoti na ioruriano, kiniou nemei neiija kamiu. *Ais 49:8*

Naruei ea kenememi vitiano, numijikia nuverial ka vonganai be kenemiu bogo memedu naruei, vonganai naruei be bogoti na kenemiu ioruriano.

³ Ea tivelinio na kenememi imãu-ano, numitu numila von kirisikili ka nuvimãu kanio rimemedu tulaka, ka nuvituko m̃arabo re ka tomu ninio napano ajidom amei. Maka nuvisidom ka kulo dolu aver ka numila vite tai kirivova, p̃eli numilaluvu imãuano tai kovio.

⁴ Numitu numila vite nonovio ga ka riverial ka numitu numiñau memedu jibe tomu novo nalo na Atua kiano iñauano, naruei numitu numijamo ka nuviviuo vite ve miroano. Numitu nubakar kumemi ka nuvar dulu ka nuvila nono vatitig iñauano nalo, kumemi nubinua jaleleano nalo, bogokouo nalo, a jogvaiano nalo.

⁵ Nalo ajumolu amilkuei kumemi, a abitiv kumemi, a abuku kumemi ea nalakoiano. Bogo miroano, numiñau mia numiñau, maka numonmelio rivu, a maka simemi sinaniano rivu.

⁶ Bova laka ka kumemi jibe na, mia numitu numiñau memedu ga, a numitu numiñau bija jikiaiano, bija jidomiano na tebievi, a bija tinievuiano. Tomu nalo amial ka kenememi meuliano bujo ka Niununo Lu, a kenememi bajago bujo ka tinietiano na be riano, ⁷ napano nuberial iliano nalo napano maka ave sibiano, napano numiñau ea Atua kiano moroano, a napano ea jumememi nalo, ea vameruo a vamali, nubokar vite nalo na mira ka rila memeduanu tovulu nonio vovaiano. ⁸ Tomu tealo amidular kumemi, a tealo amidu kumemi numitu yetano garuei, tealo aberii vatitig kumemi, a tealo aberii kumemi bova laka, mia kumemi maka nuvisidomialio, nuban ga. Maka nuvila sibilili toro tai, mia aju amial kumemi jibe maka nuve riano leleio. ⁹ Nalo amijikia vatitig kumemi ruei mia aju amila jibe maka asidom ajikia kumemi lele. Kumemi numeul vatitig bo numitu keano, mia aju ajidom ver numñarnño garuei.

Nina naruei jo ban jibe na ea kumemi vonganei, mia be iakurano napano nubar vironiano

nalo, maka ajikia adular kea kenememi meuliano. ¹⁰ Be iakurano napano jogvaiano nalo abujo laka, mia kenememi iviso jaaro julaka ga. Be iakurano napano bogo nonovio jumememi beteauo, mia numitu numila tomu dolu nalo abar vite miroano. A be iakurano napano maka ve kenememi titai, mia nubitii ka vite nonovio be kenememi ga.

¹¹ Bilbilu nalo na Korin, kumemi maka jidomiano va tai bere ea kamiu napano numila luku ju. Nuberial nonovio jidomiano ban kamiu ruei, a tiniememi maio ka kamiu laka. ¹² Maka numila vite tai napano mia ĩeli tukovio ka kiado bilbilu novo, a ver tukovio ea vio tai, nina bior napano kamiu ga kubakakar jidomiano va tealoo ea kumemiaju. ¹³ A ver tibe na, kiniou monoka noil van kamiu tibe keneriku nalo ga naruei. Nojidom novika den kamiu tibe nei, neber bo, kamiu kuvilavan re bunu kenemiu jidomiano luklukuano tai bereio, mia kuvila von ka kuvila kenemiu iviso rivetavo ka kumemi.

Kuvitika vatitig ka nalo napano maka amonmonea

¹⁴ Kiniou nojidom never ka kamiu mia kuvitu re kuvila von ka kumei ve takurano vija nalo napano maka amonmonea. Bo ka kuvisidomii kario ka bajago na memedu bija bajago na kariano, naljuo maka ajikia amei avuron vio takurano, a legiano maka jikia rila bilbilu vija melijokouo. ¹⁵ Kristo maka rijikia rive kiano jidomiano tai vija Simaro, a toro napano monmonea maka lele kiano vite tai vija toro napano

maka monmonea. ¹⁶ Tavoru sibisibi nalo maka ajikia atu joomo ea Atua kunuano Lu bogo tai, a iliano nei be nioti nene bior napano Kunuano Lu naio maka ve yimo tai ga, mia naio be kito, Atua na meul kiano namoneano nalo. Nina jakii ga kiano iliano tealó, napano naio berenio jibe nei, berinavo

“Kiniou mia notoalo, ka mia naiel iviso kalo.

Kiniou mia neve kialo Atua, mia amei ave kiaku torogio nalo rimemedu. Lev 26:12

¹⁷ *Jibe na, jibe kialo Tubo, neber ka kiaku nalo nei ka monoka ataluvo den nalo dolu.*

Monoka atiburei nalo den tomu va nalo.

Monoka amei aveli vatitig, a monoka atu re vaataro ka niamiamo nalo,

tibe na mia nemijikia nojamo kalo ka amei atu vija kiniou.

¹⁸ *Mia kiniou, jibe Atua Soři, nemijikia never kalo never*

‘Kamii kumei ka neve karamemiu, a ka kamii kuve keneriku nalo rimemedu.’”

7

¹ Bilbilu nalo, naina naruei Atua kiano verikariano novo nalo napano ber ka mia rivuru kito tibe kiano m̃aratavo nalo. Naio mila jibe na ka kito bo laka, ana bo ka kito ravatove ka naio tulaka, a monoka rolakon niamiamo ea kiado meuliano. Kariano tealó romila ea mokotenado, a tealó romila joomo ea kiado iviso ga, ana monoka robisi kalo nonovio, a monoka romei roveli vatitig mia roveli vatitig, tibe napano naio jidomio.

Pol jaaro laka ka Atua miñau ealo

² Kiniou nojidom nevika bereio den kamiu ka tiniemi ser re kumemi, mia kuvidu kenememi vio tai ea kenemi iviso nalo, ka nemijikia never vite tealo van kamiu bereio. Bo ka kuvila tibe na, bior napano maka kamiu tai napano numila bova kanio, ãeli numila bulagio, ãeli nubilivilig lelar naio. ³ Ana bogo na neber iliano nalo na, ãeli kamiu kuberiamña nojo nojidomii va ea kamiu, ãeli nojidom neil niegeniege kamiu, mia maka tibe na leleio. Makanio, jibe ga napano neber ka kamiu ruei, nuber kumitua kenememi iviso ruei, a roju robinimei takurano riva rivokar napano jibe rojua meuliano takurano ga, ka verenio tai riviviuo mñariano, mia rojog jibe robiniu romarmñaro. ⁴ Ee, nemijikia never tibe nei never kiniou nojo ban kamiu toru laka mia toru laka, nobe mñarou laka ka kamiu, a bogo napano nojidomii kenemi imñauano novo nalo, aju amijakar laka kiaku jidomiano. Be riano napano nobiviuo jaleleano laka, ana kumitu kumila ban kiniou napano jogvuiano a saariano bujo laka ea kiaku iviso.

⁵ A jibe na ga bunu nanua na, bogo napano nubano numoluo ea tanobuku na Masetonia. Ea vio na, nubiniua bereio baravoiano nalo na jikirikili, mila na numerou kija, a mokotene-memi maka bogo ka jilimebi leleio. ⁶ A kiado Atua be Atua na dupiliñili nalo napano amijog kirivova ea kialo iviso, ana naio tinien maio ka kumemi, mila bilbilu novo nei Taitas maluvo kean kumemi, a bogo napano numial

naio bereio, numijog bo laka. ⁷ A bogo napano naio jukunu ban kumemi, naio berial tonovnovonalo napano kumilaio, mikurukar kumemi toru laka. Naio berii juñabe napano naio bunu, bogo napano maluvo kean kami, mileal vite miroano ea kami napano mikurukar naio, a berealio ka kami kumila merevuiano bior kenemiu iliano nalo nanua na, napano vonganei, kubilig kenemiu jidomiano, kumitu kumisikili ea tivelinio na kinio. Berialio ka kumisidom laka monoka noviedu neadu ka kami, mia banalo, bogo napano nomijog nina nomijog bo mia nomijog bo.

⁸ Bogo napano nobivitauiã mēsi dolu nei biedu kean kami, nejuvan bano ana maka vesiou nojidomiikar bereio, nojidom ver notuvanio re ga. Nina bior napano nemijikia ka kiaku iliano nalo ajikirkili, mia monoka ala kami kuvijog rivova kija. A bogo napano nomijog Taitas kiano veriiano, nomialio ka be riano, kiaku mēsi mila bulag kenemiu jidomiano nalo. Ana nina tena bogo bulati ga, iorou kami kuvilig kami bereio, ana mila na tinieku jaaro bereio napano nejuvan mēsi neibano biedu. ⁹ Jibe maka neverenio ka nejaaro napano mēsi neibano mila kami kumijog bova, mia nejaaro ga napano jogvaiano nei mila kami kubilig kami. A kenemiu jogvaiano nei, maka kumemi napano nuvilaio rimaluvo kean kami, mia Atua naruei milaio maluvo. ¹⁰ Tibe na, jogvaiano nei naio be jogvaiano novo tai napano binimeĩ mave, napano mila toro bilig naio ka rijikia rijev ioruriano. Mia jogvaiano dolu, napano jogvaiano na yetemeriba nei, naio

be jogvaiano va tai napano mia rila toro rijog rivoa ga riva rivokar m̃ariano. ¹¹ Kamiu bunu kuvijikia kuvitilubar ka jogvaiano napano Atua jianio maluvo kean kamiu, naio mila iñauano novo tai. Mila kamiu kumisidomii temi laka ea kenemiu meuliano, a kumila vonvon laka ka kuvila siemiu amei rivu bereio. Beamu, tiniemiu mimi napano aberii vovaiano napano jo iviso kean kamiu, a bogo napano nomil ban kamiu biorio, kumial von m̃arabo ana kumerou. Kamiu ga kuvitumormolu kuvil van kamiu bereio, a kuvisian vironiano van nalo napano amila bova, ka vovaiano tai re bunu toa kamiu.

¹² Nojidom never ka m̃esi neibano, nejuvanio bior napano nojidom noil van naljuo napano amila bova, a tinieku miia bunu tormoruo nei napano naljuo amila bulag laka naio. Nejuvanio bunu bior napano nojidom ka monoka kuvitilubar ka be riano, kamiu tiniemiu jii kumemi, ana bogo napano nuvil van kamiu ea Atua siano, kamiu kuvisaaro ka kuvamenea venia napano nuberenio. ¹³ Bogo napano Taitas binime berial ban kumemi ka kumila jibe na ruei, mijalar kenememi jidomiano toru laka.

Kumemi numisaaro laka ka nina ruei, mia bogo napano Taitas jukunu lie ka ban kumemi, berii jum̃abe ka kumila bo laka kanio, numisaaro lie vo garuei. Naio berii napano jo bija kamiu, kumijia naio, a kumila naio jaaro laka bereio.

¹⁴ Kiniou neberii kamiu ban naio beamu ruei, neber ka nabarvar ka kiniou laka ka kenemiu bajago novo nalo, mia bogo napano naio maluvo kean kamiu, naio milealio ka maka nala sibi, mia neber be riano ga. Jibe nanua, nojo neber

vite na be riano ga ban kamiu bogo nonovio, a vonganei kumila napano kiaku iliano ban Taitas ea tivelinio na kamiu binimei be riano vatitig bunu. ¹⁵ Naio maka rijikia tiniene bobogia ka bogo napano naio biedu, kamiu kumerou laka a kumemebiju, mia bogo napano naio mil ban kamiu, kumiagago kanio, kubatove vatitig ka kiano iliano. Kenemiu bajago novo jibe na mila ka bogoti na naio binimei bereio, jo jidomii laka ka kamiu bogo nonovio ga. ¹⁶ A ea tivelinio na kiniou, neber ga ka kiniou najaaro mia najaaro, a vonga nei nemial jibe ka mia nemijikia notuvan kamiu vatitig ea vite ninio ea bogo ninio ga.

8

Bo kanio asian jidomiano

¹ Bilbilu nalo na Korin, kumemi numisidom kamiu kuvijog ioluano na vite novo tai napano jo malmaluvo ea yimo lu nalo na buruñara tanobuku na Masetonia, napano Atua jo miñau ea kiano tiniememiano. ² Ea vio na, nalo abar dulu kija bogokouo nalo napano vite miroano amila von niegelo, a ba bokar napano maka bunu ve kialo vite tai, mia nalo na, maka lele abisi ka asaaro ga ka venia napano abiniuaio. Juñalo yauo ga, mia numiilo laka ka bogo napano amijog ka namoneano dolu nalo na Yerusalemo abiniua bogokouo bunu, ana taniel miialo a jibe ka juñalo nalo na abinimei abujo vatitig bija vite nalo na ajianio jibe kialo jidomiano tai ban kulo dolu nalo nei. ³ Maka toro tai napano river ka monoka ala tibe na, mia nalo ga

aberii ka alaio, a nomijikia vatitig ka ajian vite nonovio napano amijikia asianio, bano-o napano tealo ajian jovulu venia napano amijikia asianio.

⁴ A bogo napano abar bulag nonovio kario, abar jua jumememi, nalo ajikili ka nuval m̃arabo tai ka nuvituvan jidomiano nei rivano, bior napano aber ka ver ve bogo tai ka ajikia aija namoneano lu dolu nalo tibe na bereio, mia rive vite novo tai laka kalo, na-pano mia asaaro laka kanio.

⁵ Nalo abo laka, bior napano beamu nalo amidu momou kialo meuliano jibe jidomiano tai ba ban Tubo, amidulo aju yetano ka kenememi iliano, ana iorou, amidu vite venia napano be kialo jibe jidomiano tai binime i ka namoneano dolu nalo. Nalo amila bo lie jovulu venia napano kumemi numisidomii ka mia alaio, a be riano, amilaio memedu ga ka Atua kiano tinieiano.

⁶ Ana bogo napano numial ka tomu dolu nalo na Masetonia amila jibe na, nuber p̃eli bo ka nuviila Taitas rime i bereio ea kami u, ka rikurkar kami u ka kuvila tibe na bunu. Numijikia ka bogo napano naio binime i nua, naio jo mil ban kami u, a kumitika r ka kuvila i māuano novo na tinievuiano na narue i, mia bo ka naio rime i rila nonovio vatitig vija kami u.

⁷ Numial napano i māuano dolu nalo, kumitu kumilaio vatitig rue i, napano kenemiu viekouoiano toru laka, kumitu kuberia l ilirianiano bo laka, kumijikia vite miroano rue i, kumitu kubarvar vatitig kami u ka i māuano, a kumitu tiniemiujii kumemi namoneano dolu nalo toru laka. Kami u kumila i māuano nalo na ba jovulu venia napano numisidomii nuber bare ka kuvilaio, ana bo

kuvila tibe na bunu ea tivelinio na iũaauano na asian jidomiano nene.

⁸ Kiniou neber jibe na, mia iliano na naio maka tibe ka tuboiano tai napano mia monoka atakiio. Vite na joa ga kamiu, ƣeli bo ka noverii nalo dolu tealo van kamiu tibe na, neverial vite novo nalo napano amilaio ruei. A bogo napano mia kuvijogio, mia rila kamiu kuvitii kija kamiu bereio, kuver kenemiu tinietiiiano toru bunu, beberare ka nana kanalo, ƣeli na makanio? ⁹ A bo ka rosidomii bogo nonovio Yesu Kristo kiado Tubo kanano buruńara tiniememiano, napano beamu, naio jibe ka be kiano vite nonovio, ana tinien maio ka kito ea yetemeriba, naio binimej jibe napano maka ve kiano titai, ka rila romijikia romei tibe napano be kiado vite nonovio. ¹⁰ Bo ga, nina naruei kiaku jidomiano tai ea tivelinio na. Kiniou neber ga ka nemial jibe ka vite na, kumisidom kuvilaio ka yuka na barlaka ruei, a kumitika ka kuvilaio, mia bo lie ka kuvitumolu bereio ka kuvila nonio vatitigio. ¹¹ Bogobe ruei, kenemiu jidomiano ka kuvila tibe na naio jikili batitig bo, mia vonganei bo ka kuvisikili vatitig ka kuvimaukanio, a ka kuvimaukanio rivoru ea juluvati napano kamiu kubare kanio. ¹² Atua maka river ka monoka reje jidomiano todovul venia napano joa jumado ka rosian, mia jidom ga ka rosaaro ka roija toro dolu, a reje jidomiano rimemedu ea venia napano rabare ka rosiano.

¹³ Ana bogo napano nobika kamiu ka ku-visaaro ka ijaiano tibe na, maka nosidomii ka nala ka mia iũaauano rimej ve temi ka kamiu mia rimej rimonmaio ga ka kulo dolu nalo. ¹⁴ Kiniou

nojo nojidomii ga bo ka kito nonovio roveverare ga. Ea bogo na, kenemiu vite miroano, mia nalo maka kialo tai, mia tibe na, bo ka kenemiu vite torogio riva rila ka nalo ve kialo vite nalo ve telisu, a ĩeli bogo tai ver kamiu kuvokar jogvaiano ea yuka nalo napano ju ka rimeĩ, kialo vite torogio mijikia rimeĩ rila ka kamiu kenemiu ve telisu. Bogo napano roju romijaijai kito jibe na bo, mila na kito nonovio roju beberare, ¹⁵ a mia tibe iliano tai na Niosi Moruo napano ber jibe nei, berinavo

*“Toro napano bar sinaniano miroano binimeĩ,
naio jenio ba biniu koko, mia iorou kanio maka
bunu sano sinaniano tai to,
a nina napano ba bar sinaniano telisu ga,
napano mialio ka bare ga,
mia maka juñano ve bulati ka vite tai.”* Eks
16:18

Mia Taitas rivan bereio Korin

¹⁶ Beamu ruei binimeĩ, nojo nojidomii laka kamiu, a vonganei, neber siva laka ban Atua ka naio mila ban Taitas ka vonganei, jidomiano na jikili novo tai joa naio ruei, ka naio monoka riviedu rijai kamiu. ¹⁷ Ana bogo napano kumemi nubika naio ka riviedu riyotuba kean kamiu, naio jaaro ga, bior napano jidomiano tai ka rila tibe na joa naio ruei. ¹⁸ A maka naio ga ve takurano, mia nuviila kumemi dolu tai rimeĩ vija naio, napano be kuruado tai napano namoneano lu nalo ea vio miroano amijikia vatitig naio, bior napano naio be toro na bo tai na mioliolu ka Ioluanu Vou. ¹⁹ Namoneano lu nalo ajaaro

ka kiano iũaauano, ana nalo abijauialar naio ka to riel seliviv vija kumemi ea kiado tanobuku nalo, bogo napano numitu nubar biji veru na jidomiano nei napano ka rijai namoneano nalo ea vio Yerusalemo. Kumemi numila iũaauano nei bior napano tiniememi jiilo laka, a bogo napano mia avokar jidomiano nei mia aiilo vatitig ka bajago novo na ijaiano napano rolaio vanlo, mia adular Tubo siano rivavin. ²⁰ A numisaaro laka ka kuruado dolu nei jakisor kumemi, bior napano naio mijikia rijai kumemi ka vitikar veru na toru nei napano aju ajuvanbijiio. Numisidom nuvitikar kanio takii kiano m̃arabo novo nalo ga, maka nuvisidom nuvijog iliano ninio rimei iorou. ²¹ Numisidom nuvila iũaauano nei tibe napano mia rimemedu vatitig ka Tubo kiano vitiano, a mia rimemedu vatitig ka tomu dolu nalo kialo vitiano bunu.

²² Ana ea tivelinio na Taitas naljuo nei, mia nuviila kuruado dolu tai bereio rimei ka rial kamiu. Naio bunu be toro tai napano nubar vite miroano ajua jum̃ano ruei, a numila von naio jibe na bano-o numialio ka naio biekouo vatitig ea vite nonovio. Naio be toro na bo tai ka rim̃au, a bogo napano kiniou nojo neberii kenemiu bajago novo nalo banio, naio monea kamiu laka ka ver rimei kija rim̃au vija kamiu mia rivu laka. ²³ Tibe na, ea tivelinio na kiaku bilbilu novo nei Taitas, kamiu monoka kuvitii naio kuver kumemi juo naruei numim̃au vio takurano ka nuviija kamiu, a ea tivelinio na kuruado juo dolu napano mia amei vija naio, monoka kuvitiilo kuver nalo abinimei ka kamiu ea namoneano lu dolu nalo na tanobuku nei sialo, a abinimei

ea Kristo siano napano kialo meuliano jo berial kiano bajago novo nalo. ²⁴ Naruei nojidom nover ka kamiu ka bogo napano nalo nei amei ayotuba kean kamiu, kenemiu meuliano nalo monoka atu averial bunu kenemiu bajago novo nalo. Kiniou nojo nomioliolu kamiu ka nalo ruei, ana bo ka mia avitilubar vatitig ka miralo ka kiniou neber be riano ga, ka kenemiu tinietiano toru laka, a mia ajikia asian veriiano novo tai napano riverii kamiu riva van namoneano lu dolu nalo.

9

Jidomiano na ijaiano ban namoneano dolu nalo

¹ Kiniou nebivitaui bulag iliano miroano ruei ea tivelinio na ijaiano na veru napano roju robarbijio ka rijai Atua kiano namoneano dolu nalo nei, a neber ŕeli kamiu kumitu kumisidomii vite nalo na kia ga vo. ² Nemijikia vatitig ruei ka kumisaaro ka kувiasol ea imauano na abarvar veru na ijaiano nei bior napano ka yuka na barlaka ruei, kumitu kumila bijii vite ka kuvijev kiano veru ve telisu. A bogo napano naban ea tanobuku nei Masetonia neberii kamiu banlo, neber kamiu kulo Akaia, kumitikario ruei, a bogo napano amijogio jibe na mikurlo kija, mila na kialo jidomiano ajevijo ka nalo monoka asikil lie ka ala kialo togio. ³ Nojo neberii kamiu ban tomu dolu nalo ruei, neber kamiu kumimau bo jibe nei jibe na, ana ver maka kuvilaio, mia kirivova ga! Naina naruei mila kiniou nojidom neiila kuruado tolu nei ka aviedu avitii vatitig kamiu, bior napano neber banlo neber monoka

kuvarvar veru nalo nei ruei, naruei amijikia amei alealio ka jibe napano neberenio ĩeli na makan vo. ⁴ Ver makan vo, monoka kuvila soĩeli ka kuvilaio, bior napano vaataro mia kiniou bunu noviedu, a mia noviedu vija tomu tealu na Masetonia, napano neberii kamiu banlu ruei. Naruei ver nuviedu a aialio ka napano maka kuvila vite rivu vo, mia ve burumĩara imouiano van kiniou, a van kamiu bunu, mia nalo monoka averii kiniou nomila soĩeli laka ka nomiaia kamiu banlu. ⁵ Nina naruei nemialio ka monoka nevika Taitas nalo ka aviedu beamu ka kiniou, ana amijikia aimĩau vija kamiu ka kuvarvar veru nalo napano kuberkario ka kuvario, kuvarbijii vatitigio tu, ana kario numei nuvar nuvano. Kiniou neber jibe nei, ana kamiu kuvisidomii re kuver nojo nomiyuku kamiu ka monoka kuvar jidomiano nene. Ijaiano na jidomiano jibe nei, naio be vite tai napano kube tinievuiano, mia kenemi jidomiano ga asaaro ka alaio.

Ilivuiانو nalo na bajago na asian vite

⁶ Mia iliano tai napano nemijikia never sikili van kamiu jibe nei, ber toro napano mebijo telisu, mia naio rivar ve telisu, mia toro napano mebijo toru, mia naio rivar ve toru. ⁷ Ea tivelinio na reje jidomiano van toro dolu, kito terakurano monoka rosian venia ga napano kiado jidomiano berkario ka ralaio, mia maka rivu ka kosian napano maka kosaaro ka kosiano, ĩeli kosian bior napano toro dolu miyukuso ka monoka kosiano. Atua maka sidom nina, mia naio jidom laka toro napano jian vite miyotuba ea tinievuiano a ea kiano jidomiano naio takurano.

⁸ Naruei ver jau tai napano kojo kojian jidomiano bano, jau kosidomial re kanio, bior napano Atua mijikia sian kean jidomiano novo nalo amei easo, ve miroano mia ve miroano. Naio mijikia rila napano bogo nonovio ga kovar vare ea vite nonovio napano kojidomio, a mave ka naina vare ka kosian bereio ka ijaiano na iñauano novo dolu nalo. ⁹ Nina jibe iliano tai na Niosi na Iouano Lu nalo, napano berii Atua kanano tinievuiano, berinavo.

Naio jo jijian bulag jidomiano novo nalo ban tomu nalo napano jumalo beteauo,

kiano bajago novo aju julaka. Iouano 112:9

¹⁰ A Atua, naio naruei napano jian kurukuti ka romebija ea borotano, a naio naruei napano mila kurukuti bar m̃arati ka roim̃auka sinaniano eaio, a jibe nei, mia naio jian venia napano kumisidom ka kuvim̃au eaio, a mia rila kenemiu saba nalo amei ve miroano, a mia rila ka kenemiu iñauano nalo rimemedu ka avar m̃arati ve miroano.

¹¹ Mia naio rivitilubar vatitig kenemiu bajago novo nene, napano bogo nonovio kumisaaro ka kuvisian vite, naruei mia naio sian kean meran vite ve miroano rimei van kami, a bogo napano nuvar kenemiu ijaiano rivan ea nalo dolu nei, mia rila napano kito nonovio rosian sivaiano tai na toru van Atua bior ilivuiano novnovo nalo napano naio jo jianio binimei ban kito. ¹² Jidomiano nene napano mia kuvituvanio rivano, mia rijai ve toru namoneano lu dolu nalo nei napano aju abiniua bogokouo, a mia rila aiaia Atua ve toru bunu, aver siva laka vanio. ¹³ Mia aiaia Atua tibe na bior napano mia

aialio ka kamiu maka kuvitu kuvioliolu ka Kristo kanano Ioluano Vou ga, mia kumitu kumijogkar bunu ka venia napano naio berio, a mia aial ka jidomiano napano kumijianio bano toru laka, napano mia mijikia rijai nalo ve toru a rijai nalo dolu bunu. Naruei bogo napano amialio vite juo nei, mia abitolubar von bunu ka kenemiu imauano jo berialio ka kenemiu viekouoiano kirisikili vatitig ga a be riano jo. ¹⁴ Mia nalo aial napano Atua kiano tiniememiano bujo lou laka ea kenemiu iviso jibe na, naruei mia tiniei maio ka kamiu bano-o, mia tiniei miia kamiu, mia aju abolkouo ka kamiu julaka.

¹⁵ Bo ka aver siva ka kamiu bior kenemiu jidomiano novo na jibe na, mia bo bunu ka kito nonovio rover siva laka van Atua tulaka bior jidomiano novnovo napano naio jianio ban kito, napano kenerinio nei, Yesu Kristo.

10

Pol berdoŋe nalo napano amil niege kiano imauano

¹ Bilbilu nalo, kamiu kumijikia ka kiniou nei Pol ga nojo nobivitaubiedu, mia nojidom kamiu kuvijev kiaku iliano ea bajago na beberare ka Kristo kiano bajago, napano naio be tumaro bo a melokloko bo. Naina naruei bajago napano nojo nomila von ka nala van kamiu nua, mia nemijikia ka tomu tai napano aju amilkue kiniou biorio. Nalo aju aber bogo napano nojo bija kamiu, kiniou nomelmeloko laka, a nomerou ka noil, mia nalo aber bogo napano nobivitaubia mesi biedu, nomila kiniou jibe toro tai napano

nomijikia nomil jikili, bior napano ga nojo koal-
abo den kamiu. ² Nina bo ga na, mia kamiu
monoka kuvijikia ka bogo napano namaluvo
kean kamiu, ver neial ka bo noil sikili, nomijikia
nala ga. Mia vite na naruei nojidom never ka
kamiu, a neber bo ban kamiu, nebika jikili den
kamiu ka kuvila von vovaiano nalo nei amei
rivu kija, bogo napano maka nomaluvo kean
kamiu vo. Ver tibe na, bogo napano neviedu,
mia ve re vite tai napano monoka noil sikili
riviorio, ana ver makanio, maka nomerou ka
novuku iliano tealo napano jikirkili mia jikirkili
van nalo napano aju joomo ea vovaiano nalo
nei, a napano aju amil niegeniege kumemi, aber
ka kumemi numitu numimau jakii jidomiano na
yetemeriba ga.

³ Ee, kito nonovio rojua yetemeriba nei, mia
kumemi maka nuvitu nuvitakii kiano bajago. A
be riano, numitu numila mira tai ea yetemeriba
nei, mia mira nene maka na vio na. ⁴ Kumemi
numitu numiasol ea mira tai napano moroano
nalo na vio mave aju amila die moroano nalo
na vio na jogvaiano, a tenalo na mira napano
numitu nubokario, nalo maka tena yetemeriba
nei, mia numitu numila mira ea moroano na
Niununo Lu napano mijikia riolkon bulag vio
na jikirkili nonovio napano vite va nalo aju
ajuluku eaio. ⁵ Ver nalo aver ilivovaiano nalo
die Tubo kiano imauano, mia kumemi numijikia
nuvituvulu lo ga. Ver abe marou, amila von
ka atukovio ka kanano imauano, mia kumemi
numijikia nuvar dulu ka nuvila tomu nalo ajikia
naio ea kialo meuliano. Ver nalo atumolu vija

kialo jidomiano va nalo, mia kumemi numijikia nuvilig tomu nalo nei amei napano kialo jidomiano rimei sikili ka atakisor Kristo ga. ⁶ Numijikia nuvila tibe na ka kamiu rivano-o kuvilig kamiu, kuvijamo ka kuvidu kamiu kuvitu yetano ka Tubo kiano iliano, a iorou mia nuvila rivan ea vio dolu nalo napano tomu nalo na jukujukuano ajuaio.

⁷ Naruei ea tivelinio na toro nei napano be burupati na jaleleano nei, ħeli kamiu kumitu kuberiamña vite nonovio bo ga, bior napano toro nei naio ber be namoneano tai. Mia neber bo ka kamiu kuvitii re ea kuluniabene ga, kuvila von ka kuvitii vatitigio ea vite napano be riano napano joa miremiu ruei. Naio ber ka be namoneano, mia bo ga, mia naio jo mila bova, a bo ka naio rivitii vatitigio kiano meuliano bereio. Kumitu kumisidom kuviagago ka naio kia ga, mia jumñabe, kiniou bunu nebe namoneano, ana bior vaio maka kuvisidom kuviagago ka kiniou? ⁸ Kiniou neber jibe na, ħeli mia kamiu tealo ailkue ka kiniou bereio, averinavo kiniou nojidom notovulu lie ga, mia maka tibe na. Peli be riano ka bogo tealo nebe mñarou laka, ħeli nojo noberii laka ka kumemi naruei numitu nubitikar kamiu, mia maka nala titai rivova napano monoka noimou riviorio. Kiniou nojo neberii jibe na bior napano Tubo ga midu kamiu kumitua jumememi nua ruei ka nuvila kenemiu meuliano rivija naio rimei mave. Ver kamiu kuberka kumemi numitu numil ban kamiu ka nuvila bulag kenemiu meuliano bereio, maka tibe na leleio. ⁹ A ver kamiu kuberiamña kiniou

nebe toro na tiniemimiano napano nojo nobivitauiā ea mēsi nalo biedu ka rila kamiū monoka kumerou ka kiniou, nina bunu maka rimemedu.

¹⁰ Kiniou nomijikia ka tealō aju aberii kiniou jibe na ruei, aberinavo “O Pol na, kiano mēsi nalo abujo ka iliano na teremi nalo napano ajikili laka, mia ver koial naio, jibe toro ninio tai na melukluku ga, a ver kojog naio mil, melala ga.”

¹¹ Mia nojidom never ka nalo na never bo ka avitilubarīo ka venia napano nojo nobivitauiā bulag ea mēsi, bogo napano maka nuvitu vija kamiū, naio bare ga ka venia napano mia nuvitu nuvila ea miremiū, bogo napano numitu bija kamiū. ¹² Neber jibe nei, mia maka nosidom never mēlea vite ka ridular siememi bereio. Maka nosidom ka nomei tibe tomu dolu nalo, napano aju abe mārōu laka ka averial kialo vite novo nalo bereio. Tomu kinkin nalo nei aju abitii veve kialo bilbilu nalo, pēli aju abitii veve tomu dolu nalo, ana aber pēli nalo abo lie ajovulu lo, mia nina be iñauano tai na vovuiano ga, bior napano pēli nalo nonovio na abova beverage ga.

¹³ Tibe na, mia neverii re laka ka kumemi riva lie laka, mia monoka noverii vite tealō van kamiū napano amemedu ka iñauano nalo napano Atua midu joa jumememi, a joomo eaio, ba bokar vite tealō ea tivelinio na vitikariano na kamiū napano kumemi numitu numilaio.

¹⁴ Kumemi maka nuvisidom ka nuva laka ka nuvila von ka nuvitu mave ka kamiū, mia memedu ka numial ka numijikia nuvisian iliano tealō napano monoka kuvatove kanio, bior napano monoka tiniemiū ribobogia re ka kumemi

naruei nube moti ka numidu Kristo kiano Ioluano Vou binimeililian bokar kamiū. ¹⁵ Ver tealodolu nalo abinimeiruei ea kamiū beamu, mia maka nuvisidomii ka nuvisirarago ka kamiū ĩeli ka nuvisian iliano van kamiū tibe nei. Mia kar napano numitikar iĩauano bija kamiū, monoka nuva lie vija kamiū. Numisidom ga ka kenemiū viekouoiano to riluo bogo nonovio, a numisidom laka ver tanobuku na vio na kenememi iĩauano mijikia rimeivetu toru lie, maka ea kenemiū vio ga, ¹⁶ a mia kumemi nuvisaaro mēlea ver kuvijikia kuvija kumemi ka rila ka kito rava lie roiololu ka Ioluano Vou ea venuo dolu nalo tielinio ka kenemiū ban lie, ka ravan rotepe viomoruo ea vio nalo napano tomu dolu nalo maka avan aioliolu eaio vo. Tibe na, ver bogo kito roverii iĩauano nalo napano mia rola ea vio nalo na, mia maka ajikia averii niegeniege kito ka roju rabarvar kito ka mĩarati napano miyotuba ea toro dolu kiano tiniavio! Ea bogo na, mia amijikia ka roju roberii mĩarati napano miyotuba ea kiado tiniavio napano kito ga roba romebijaio.

¹⁷ Jidomiano nalo nei abo laka, ana bova ver robe mĩarou ka vite tai napano romilaio, bior napano Niosi Lu berenio ruei, berinavo

Toro napano jidom vetu mĩarou ka vite tai, monoka vetu mĩarou ka venia ga napano Atua milaio.
Jer 9:24

¹⁸ A bova kito roiaia kito bereio, bior toro na bo be riano, maka nina napano naio bereio ga ber ka naio bo, ana naio be naina napano Atua ga ber ka naio bo.

11

Tomu na Korin ajakisor atevi sibilibiano nalo

¹ Peli kamiu kubuluku iliano tealo napano nobivitaui ruei, kuber ðeli nomil vovu, mia nojidom kuvila kenemiu jidomiano rive terebievi kija van kiniou, ana mia nala von never tealo lie bereio. ² Monoka never iliano nalo nei bior napano bogo nonovio nojo nojidomii laka ka kamiu. Mia never tibe nei, never nemial kamiu jibe kube kiaku niatira novo tai, napano neberkarikoio ka risoro ka koano napano Kristo. Nomijog jibe nomijukua vatitig ka kamiu, nojidom novitkar vatitig kamiu ka kuve riano ea verikariano nei, a nina jibe bunu Atua, napano naio mijukua vatitig ka kito, maka sidom ka rotuvan naio rava iorou bereio. ³ Mia kiniou bunu nomerou kija ver toro dolu rimeï rivuru kenemiu jidomiano riva ve dolu bereio. Jibe nua na, maro nei binimeï mila sibilili tira nei Iv, mila vonvon vatitig naio mila mijoru ea kariano, naruei maka nosidom leleio ka bogo tai kamiu kuve riano re bunu ea Kristo, tiniemiu tii vatitig re bunu naio ga ve takurano.

⁴ Neber jibe na bior napano nobitilubar paripimiu kija ruei. Bogo napano verialiano tai binimeï berii Yesu dolu tai napano maka Yesu na kito romioliolu kanio, a vonganee ga kamiu kumoneaio. A bogo napano niununo dolu tai maluvo ea kamiu napano maka Niununo na Atua jianio, kamiu kuviako kirisopeli ka kuviduio. Peli bogo na mia Ioluano Vou dolu tai rimalmaluvo ea kamiu, nemijikia ka mia kuvisaaro ka kuvijogkar naio tibe na ga. ⁵ Atevi dolu nalo aju

amila sibi vatitig ban kamiu ka vite nalo nei, mia nemial ka kumitu kumisidomii mave laka kalo. Kamiu kumila jibe napano nalo ga abe atevi na kiado yetemeriba nei, a kumitu kumidu kiniou nojo yetano, naruei maka nosidomii ka nina naio memedu. ⁶ Ee, nemijikia ka tomu tealo aber ka kiniou maka nejikia noioliolu rivu laka, ana nemijikia ka maka tai napano mijikia vite laka lie ka kiniou, mia neberiaña kamiu kubitilubar vite na ruei, bior jo maluvo binimej meravo bo ea iñauano nonovio napano nomiñaukanio ea miremiu.

⁷ Kiniou nemijikia ka ea tivelinio na abarvar veru nei, tomu tealo maka asaaro kanio leleio, mia maka nejikia bior vaio jibe na. Peli nalo aberiaña nobika veru nei ka ve kiaku ga? Mia makanio, bior bogo napano nebinimej nomioliolu ka Atua kiano Ioluano Vou ban kamiu, maka lele never ka kamiu kuvisian vite tai van kiniou. Nomidu kiniou nojo yetano garuei, ka nemijikia nodu bulag kamiu rivavin, mia p̃eli kamiu tealo tiniemi jer kiniou ka nomila jibe na? Peli kuber kiniou namila bova ka maka novika vite ninio den kamiu ea bogo na? ⁸ Nemijikia never rimemedu van kamiu ka bogo na, namoneano dolu nalo aju ajian jidomiano binimej ka aija kiniou, a nojo nojen veru nene ga bogo napano nomiñau ea kamiu. Mia maka nala vite novo tai vanlo ea bogo na, naruei nomijog jibe ka nobena ka kialo veru ga. ⁹ A bogo napano nojo bija kamiu, jum̃aku bulati o-o, mia kuruaku nalo juo na abinimej Masetonia abitilubarjo napano nojo nemije jaleleano jibe na, ana abitkar vatitig

kiniou. Maka lele nemei neteg van kam tai rivior vite tai, a neberkar ka mia maka lele nejikia nala niegeniege kamiu napano nomiyuku kamiu ka monoka kuvila tibe nei ĩeli tibe na van kiniou.

¹⁰ Neberkar jibe nei bior napano tinieku m̃aro ka tomu nalo aju amil niegeniege aber ka jijer kiniou bior kialo veru, a mia neverial kiaku verikariano nei ea vio nonovio nalo ea tanobuku na Akaia. Maka lele nomerou, bior neber kar ea Kristo siano napano kiano ilirianiano joa kiniou ka mia nala garuei. ¹¹ Naruei bogo napano neber jibe na, ĩeli tomu tealó mia aver ka kiniou nojidom nala niegeniege siemiu ga, ĩeli aber ka maka tinieku tii kamiu, mia maka tibe na leleio. Atua mijikia vatitigio ka tinieku jii kamiu toru laka. ¹² Mia monoka nosikili ga ka verikariano napano nojo neberio, mia monoka nala ga, bior napano nojidom nouebin nalo dolu nei kialo sebi napano aju abarvar kalo janea vio jibe na. Nalo aju amila von ka aber ban kamiu aber nalo amim̃au vio takurano bija kumemi, aju amila im̃auano napano bare ga ka nana numitu numilaio, mia maka tibe na.

¹³ Tomu nalo na jibe na, abe atevi sibilibiano nalo ga, amim̃au maka rimemedu leleio, mia aju amila vonvon kamiu namoneano nalo, jibe abar Kristo kiano atevi riano nalo miralo. ¹⁴ Mia monoka roiilo re napano amila jibe na, bior ka kialo toro na toru nei napano Sim̃aro, naio bunu jo mila jibe na ruei. Naio mijikia rila ka nailiano novo tai na yulu, ¹⁵ naruei romialio ka tomu nalo na kiano im̃auano abilivilig tomu nalo bunu, amila lo jibe tomu nalo na im̃auano na

bajago memedu. Mia bogo na, romijikia ka mia avano ga abisi ea vio napano memedu ga ka kialo iñauano va nalo.

¹⁶ Mia jibe na napano neberenio ruei, maka nosidom ka noil tibe na ana mila na tealo aber ka nomiavovu, mia ver asidom averenio, kuvituvanlo averenio. Mia ver tibe na, bo ka ala ka kiniou tibe napano amila ka vovu nalo, ka atukovio re ka kiniou beamu, mia atuvan kiniou ka never venia napano nojidom neverenio. ¹⁷ Bogo napano nojo noberii kenememi iñauano, ver nojo nomil m̃arou laka kanio, rila ka be riano ka nojo nomil vovu ga na, a mia Tubo saaro re kanio. ¹⁸ Maka rivu roil m̃arou laka, mia kiniou maka netibe ka kulo dolu nalo napano aju amil m̃arou ea kialo vite nalo na yetemeriba nei, bior napano ver noil m̃arou, nojo neberii vite novo nalo ga. ¹⁹ A nomialio napano kamiu kumitu tiniemiu jii tomu dolu nalo napano kuber p̃eli abe vovu, bior napano kubitiilo abe dolu, nalo maka avokar masouano rivu nei napano kumisidomiio kuber kuvitoaio. Mia ver kuvisidomii kuver kiniou bunu nomiavovu, bior vaio kamiu maka kuvijikia kuvila kenemiu jidomiano ve tebievi kija ea kiniou bunu?

²⁰ Kiniou nomial ka kamiu kumituvan ban atevi sibilisibiano dolu nalo nei ka ala vite va ve miroano van kamiu. Amila jibe ka kamiu kialo tomu nalo na iñauano, nalo amila niegeniege kamiu, abar kenemiu saba nalo, amidulo aju mave ka kamiu, a ver asidom amijikia ajuba miremiu. Kamiu kumitu kumituvanlo amila jibe na, mia jum̃abe? Bogo napano neber iliano tai

ga, bior vaio maka kuvisidom kuvijog leleio?
²¹ Peli bo kanio ver kiniou bunu nojo ga nomila bajago ninio nalo jibe nei ban kamiu, ĩeli mia rila kamiu kuvisaaro ga ka kiniou? Mia aua, ĩeli nomelukluku laka, maka navare ka nala nina na.

Bo ga, nober iliano na, nomijikia ka tomu tealo mia aver ka nojo nomil vovu bereio. Mia nejidom never ka verver atevi dolu nalo nei ajidomii aber amijikia ailivarvar bior napano aber vite tealo ea tivelinio na nalo abo, mia kiniou bunu nomijikia noilivarvar ka vite nalo na. ²² Ver atu adu bulaglo mave ka abe Ipru, mia kiniou bunu nobe Ipru. Ver avitiri bulaglo aver nalo abe tomu na tanobuku na Israel, mia kiniou bunu tena vio na. Ver adulo atu mave bior napano aber ka nalo memedu ka Epraamo kanano taara, mia kiniou bunu nobe taara nene. ²³ A mia novika vikadeniano van kamiu vonganai, neber nalo na amĩau Kristo kiano ba bokar imĩauano napano kiniou nomimĩaukanio? Makanio, neber ĩeli kiniou nomila bo lie loa ka nalo. Maka rivu noto noverii kiniou bereio tibe na, mia pariparimiu kirisikili laka mila na kiniou bunu vaataro paripariku rive vovu, ana nojumolu nomil jibe na. Mia vite na be riano laka, napano nomila imĩauano na tortoru nalo loa kalo, tomu na tortoru abuku kiniou ea nalakoiano va miroano jovulu lo, abitiv kiniou va vio maka nejikia novolukuio, a bogo miroano bunu napano ka mia namĩaro ga. ²⁴ Kiniou nemijikia ka va jimo ruei, tomu na tortoru na kulo Ju nalo abitiv kiniou napano ea va

terakurano ea va jimo nei, teli jaburu ea niabeku va duelimo va rolu ba koveri [39]. Maka ajamo ka alaio riva rivokar va duelimo va veri [40], bior verver makanio, nina tena m̃ariano ga. ²⁵ Mia va rolu amue kiniou ka iesi nalo, a bogo tai bereio ajuba kiniou banbano-o vaataro ka nam̃aro. Va rolu ruei nojoa tei uako madudu, a ea bogo nalo na tai, nojo nemialalo ea tei bogiano momou tai a legiano momou bereio. ²⁶ Kiaku ieliano nalo terebievi miroano laka, a ea bogo nalo na nobinua bogokouo telabo na m̃ariano. Uei nalo na bolu nalo vaataro ka adular kiniou, tomu na amue van toro amijil kiniou, kiaku tomu nalo ga jibe Ju nalo amilkuei kiniou, a nalo napano maka ave Ju amila bulag kiniou bunu. Kiniou naban ea vio vabe, jibe ea komeli, p̃eli yeturu, p̃eli ea tei, mia nubinua bogokouo, a bogo nonovio, kuruado sibilisibiano nalo nei aju amilkuei kiniou. ²⁷ Bogo nonovio nabano bija im̃auano kouo a bogokouo, napano maka nejikia nomonmelio, napano midoujer laka kiniou a jijer kiniou napano sinaniano maka leleio, a naban napano maka noial vio na notoluku eaio ka burum̃ara vio menini. ²⁸ A mave ka bogokouo nalo nei, bogo nonovio ga nojo nojidomii laka ka kiaku im̃auano bija namoneano lu nalo, napano jibe vite tai napano teremi mia teremi ka kiaku meuliano. ²⁹ A nojo nojidomii kamiu laka bunu, napano ver neial ka kamiu namoneano tai rime melmeluku, mia mila napano tinieku m̃aro laka garuei, a ver nojog ka tai mijoru ea kariano, mia

11:25 Im̃auo 16:22, Im̃auo 14:19

11:26 Im̃auo 9:23, Im̃auo

14:5

rila napano tinieku mijalele laka.

³⁰ Naina naruei vovaiano ninio nalo napano nojo nobinuaio, a nomialio ka nomelmeluku laka ka nola Tubo kiano iñauano, a maka nola vite novo tai ka noilivarvar kanio, mila na noilivarvar ka bogokouo nalo nei napano nebinuaio. ³¹ A kiado Atua, napano naio be Yesu Tubo karamāno, napano mia roiaia siano to toboto naio, mijikia ka maka nala sibi, vite nalo na napano nojo neberenio abe riano nonovio ga.

³² A jogvaiano toru dolu tai bereio napano nobinuaio, napano maka noverio mave ea vio nei, nina ea bogo napano naban ea komeli na toru nei Damaskas. Ea bogo na, parinio tubo na tanobuku nei naio be toro nei Aretas, a kiano toro na toru napano bitirilar naio ka vitikar komeli nei, jidom rivakar kiniou, naruei miila kiano menumia nalo aba ajuko morouo nonovio na vio na ka maka nejikia novuro. ³³ Vaataro ka avokar kiniou, mia bilbilu tealo amiija kiniou amiduvan kiniou joomo ea burumāra basaro tai, ana amiorkar teli eaio ajikili aju mave ea burumāra basio na vio na, ajuvarvanio melmelumu tavio ka basio, batove bokar yetano ana nomoluo den basaro nei noburo denlo nabano.

12

Vite nalo napano Pol bitii ea monovovuano

¹ Bo ga, nemial ka ver nojo noberii kiniou jibe nei kia ga vo, mia maka nejikia nevilig kenemiu jidomiano rimei rivu ka kiniou bereio, mia bo ga na, nomijog jibe nojidom neiasol iliano

bereio ka neverii vite nalo napano nemialio a vite nalo napano Tubo jiloglogio ka kiniou ea monovovuano nalo. ² A mia nojukunu ka Kristo kiano toro tai beamu, napano nomijikia vatitig naio, napano yuka duelimo ba veri [14] barlaka ruei bokar vonganei, naio jo mia jabujo ka aburu naio ba miyotuba mave ea vio soři tai mave. Maka nejikia ka naio ban bija mokotenano nonovio řeli ga mijikiaio. ³ Buriakurano napano ver naio rivan ea mokotenano řeli rivan ea niununo ga, nomijikia ka be riano, toro na ba mijaka bitii joomo ea kiado vonuo novo ea vio na. ⁴ Naio mijog vite miroano napano maka ka averialio bereio, napano maka bunu iliano nalo na yetemeriba nei tai napano vare ka averiio.

⁵ Naruei bogo napano neberii toro nei, řeli kumiilo, kuber ka toro nei, be riano ga na, nina toro tai na. Mia juřabe, ver never ka maka toro dolu, mia nojo noberii kiniou ga, řeli mia kamiu kuver von ka nina maka vite tai ga na? Tibe na, nomial ka ver nojidom noil řelea ka vite na tortoru tealoo van kamiu, bo ka neverii ea toro dolu siano ga, ka kuvisaaro ka kumoneaio, mia ea siaku, noverii vonvon kiaku vite nalo na tertelisu ga. ⁶ A mia ver nojidom noil řarou ka vite na tortoru nalo napano nomilaio, mia toro tai re rijikia river ka kiniou nojo nomil vovu, bior vite nalo abiniu abe riano. Mia maka nosidom noil laka ka vite nalo na tibe na, bior napano bova nomila von ka nala kamiu kuvidu kiniou noto mave rivor vite tealoo napano maka kuvialio kija a maka kuvijogio kija, mia kiniou ga nojo noberiio. Kiniou nojidom ka kuvitu

kuvitii kiniou ea inãauano venia napano kumial nomilaio ka kamiu, a ea iliano venia napano neberio ka kamiu.

⁷ A nemial jibe Atua bunu maka sidom ka kiaku jidomiano rimei to mave laka ea monovovuano nalo a vite nalo napano naio jo berialio ban kiniou, ana naio jian jaleleano tai joa mokotenaku napano nomijog jibe nionoti molu tai napano Simãaro jo julu kiniou bijaio julaka, napano jo mila mokotenaku mijalele, a jo mila kiaku jidomiano jo ga yetano. ⁸ Kiniou nebika den Tubo ka ridular vite nei den mokotenaku, ana maka rilaio, kario valuo nene nobolkouo ka naio biorio, kario varolu nene bereio, mia maka garuei, ⁹ naruei naio mil ban kiniou ga, ber jibe nei ber “Mia kiaku tinietiano ga bare ka rivokar vatitigso, bior napano kiaku moroano mijikia rimãau ve toru lie bogo napano rimãau rivija kiamo meluklukuano.” Iliano nei naruei mila na kiniou nojaaro ka noverii kiniou lie bereio, mia noverii kiaku meluklukuano nalo ga, ka rila na Kristo kiano moroano mijikia rimãau lie ve toru ea kiniou, jibe napano naio berenio. ¹⁰ Tibe na, ka rila na siano rimei ve toru lie, nomijamo ga ka neber nojaaro ka meluklukuano nalo ajua mokotenaku, ðeli ka avitii kiniou rivova, ðeli nobinua bogokouo nalo, ðeli amila bulag kiniou, ðeli nubardulu jaleleano nalo, bior napano nomijikia ka bogo na nomelmeluku, Kristo naruei mia rila kiniou nesikili.

¹¹ Banalo! Nojidomii iliano nalo napano neber bulagio ban kamiu ea vio nei, nomialio ka be

riano, nojo nomil jibe nomiavovu laka. Kamiu kuviekokoa kiniou, mia bo ka kuviti-lubar bunu ka kamiu naruei kumila kiniou jibe na. Neber ĩeli mia kamiu naruei kuvitu kuverii vatitig kiniou, napano kumisaaro ka vite novnovo nalo napano nomila ban kamiu ruei, mia makanio, kumitu kuberii niegeniege kiniou ga. Nemijikia ka kiniou nebe iakurano ga, mia neber ĩeli maka nobova loa atevi sibilibiano dolu nalo, naruei bior vaio kamiu kumitu kumiaia laka nalo?

¹² Bo ka kuvisidomii bereio vite nalo napano nomilaio iviso kean kamiu, napano aberialio ka kiniou naruei nobe atevi riano. Bogo nonovio ga, kiaku jidomiano tebievi bo ka noimĩau melmelumu vija kamiu, a nomila kamiu amial vremesiano nalo, bija vite nalo na iloiano, bija kijokijo nalo na Atua kiano moroano. ¹³ Nemila vite nonovio ban kamiu bo laka, beberare ga ka venia napano nomila ban namoneano lu dolu nalo, naruei maka ail murĩiio, mia kamiu kumil murĩiio. Vite tai ga napano nomilaio banlo, a maka nala van kamiu, maka nevika ka kuvitu kuvitika kiniou ĩeli kuvijai kiniou, jibe napano nalo amila ruei, mia ĩeli ea vio na naruei nomila bova? Ver tibe na, kamiu kuviekokoa kiniou, bior napano ĩeli ver kiniou novika vite ve miroano ruei den kamiu mia kamiu, kuvisaaro ga ka kiniou naruei?

¹⁴ Bo ga, vonganei naruei nojo ka noviedu noial kamiu bereio, napano varolu nene naruei. Kiniou neberkar ka mia nola re burimĩauano van kamiu, bior napano maka noviedu ka kenemiu vite nalo na aija kiniou, mia neviedu ka kin-

iou naruei neijja kamiu. Nina jibe teta nalo a nena nalo bija kialo kiritete nalo, napano maka kiritete likiliki nalo kialo iñauano ka avitikar kialo tormoruo nalo, mia tomoruo nalo naruei monoka avitikar vatitig kialo kiritete nalo. ¹⁵ Naruei jibe na, kiniou najaaro ga ka nesian kiaku vite nonovio, vija kiaku meuliano bunu, ka rijai kamiu. Nemijikia nala tibe na bior napano tinieku jii kamiu laka, mia nomijog kirivova bior napano nomial ka bogo napano kiaku tinietiano ea kamiu jo bavin lie, mia kenemiu tinietiano ea kiniou jo batove ga. ¹⁶ Kiniou neber jibe na bior napano nomijog kenemiu iliano dolu tai ruei. Kamiu kubitilubar ka bogo napano nojo bija kamiu, maka nala burimauano ka kamiu ka kuvitikar kiniou, a maka nesen kenemiu veru leleio, mia jidomiano tai joa kamiu kia ga. Kuber kiniou nebe masou vatitig ka bajago nalo na ala sibilili toro, naruei kumitu kuber nojo nomila lukua m̃arabo tai ka nola sibilili kamiu bior kenemiu togogo nalo. ¹⁷ Mia maka tibe na leleio. Kamiu kuvila von kuvisidomii vatitigio ka nalo napano nojo nomiilalo ka aviedu kean kamiu. Kumial napano amila niegeniege kamiu ka vite tai, p̃eli abar kenemiu vite nalo tealó be kiaku? Neber p̃eli makanio. ¹⁸ A juñabe bunu bogo napano nojikili ka Taitas ka naio naliko kuruado dolu nei, naljuo monoka ayotuba kean kamiu? Kumialio ka amila sibisibi ka kamiu ka kenemiu veru tealó? Maka leleio, bior napano kumemi jibe taara takurano ga, napano Niununo takurano ga joa kumemi, a kumemi numitu numitakii m̃arabo tai na iñauano ga, napano

maka leleio nuvisodomii ka nuvila Tubo kiano iũaauano ka nuvar saba ve kenememi.

Pol jidomii laka ka bogo napano riva Korin mia tumãabe?

¹⁹ Kiniou nojo noberii kiaku iũaauano jibe na, ðeli kamiu kuber ðeli nojo nomila von ka nodular siaku mave ea miremiu ka rila kamiu kuvisidomii re rivova ka kiniou. Mia makanio, maka noto tinieku maio ka kiniou, mia nojo tinieku maio ga ka kamiu, a iliano nalo napano neberio, neberenio jibe Kristo kiano toro tai, ea Atua mirano, ka rijai kenemiu meuliano nalo.

²⁰ Neber iliano nalo nei bior napano nomerou laka ka maka rivu kiniou namaluvo kean kamiu, ana noial ka kamiu kumitu ea vio tai napano maka rivu leleio ea kiaku jidomiano, a nomerou bunu ka maka rivova ka kamiu maka kuvisidom kiniou. Ver tibe na mijikia rila ka kito rala baravo ka kito, ðeli rosidomii rivova kean kito, ðeli tiniedo seri kito, ðeli rosidomii re toro dolu mia rosidomii kito ga veve terakurano bereio. Ea bogo na jibe na toro mijikia rioliolu, mijikia ril ea toro dolu, mijikia ril varvar, a mijikia rila yotubaiano laka. Ver rivan tibe na, bova ga ruei.

²¹ A nomerou laka bunu ka bogo napano noviedu bereio ea kamiu na mia nomial napano kiaku iũaauano nalo ea kamiu ajibirbil vatitig garuei. Ver tibe na, mia rila noimou laka ea Atua, rila kiniou nojog ka naio burudobi kiniou toru ea miremiu. Mia nomial ka mia monoka tibe na ga, bior napano burumãara kariano napano kamiu tealoaju amilaio, naio be bajago va tai na siakaiano napano amila korov tuboiano na Atua

midu jo ka toro a tira monoka atakiio, a nalo maka aviliglo kanio leleio, a kuvitu kuvituvanlo ga ka nalo atu alaio rivano.

13

Iliiano maaro na rilabonlo

¹ Bilbilu nalo, jibe napano neberenio, nina naruei ieliano varolu napano mia nala ka nevedu ea kamiu, a ĩeli mia bogo varolu na monoka noil van kamiu ka jaleleano nei. Nina mila kiniou nojidomii iliano tai ea Vivitauiano Lu nalo napano berenio jibe nei, ber

“Bogo napano amil ban toro tai ea komeli ka kariano tai,

monoka ve juo ĩeli ve tolu napano amijikia averial kiano kariano, ka rila avitii ve riano.”

Tiut 19:15

² Kiniou nojidomiikar nina bior ka bogo na nomaluvo kean kamiu ea bogo valuo nene nua na, nomil ban kenemiu tom juo napano amila kariano nei, naina naruei bogo moti napano nomil banlo jibe na. A vonganei nojo nomil valuo nene bereio ea mēsi nei, a ver nomei noil bereio, nina mila varolu nene. A kiniou nojidom never ka nalo nei, vija nalo dolu napano aju tivelinio na nalo, ver nomei noil bereio, nina mia tinieku tii re lo, mia notiburelo ka vironiano na jikili tai. ³ Kamiu kumitu kuber bo ka kiniou noverial kija kiniou ka be riano ka Kristo jo mil riano ea kiaku iliano nalo, ana ver kamiu kuvisidom tibe na, bo ka kamiu kumei kuviagago ka kiniou ea bogo na, naruei mia kamiu kuvialio. Mia kuvitii ka bogo napano

Kristo jidom rila kiano iũaauano ea kamiu, naio maka lele melmeluku, a mia mijikia riũaau vija kiano moroano nonovio. ⁴ Bogo napano ajukar naio m̃aro ea m̃akolkolo, romial ka mokotenano binimei melukluku garuei, mia bogo napano naio jumolu meul bereio, naio bujo vatitig ka Atua kiano moroano nonovio. A kumemi numelmeluku bunu javukia naio, mia bogo na numila kiano iũaauano ka rijai kamiu, numitu numiũaau bija moroano napano Atua mijamo ka ban kumemi.

⁵ Kiniou nojidom nover bunu ka nomial napano kumitu kumitibure kiniou laka, ana jum̃abe, kamiu maka kuvijikia kuvitibure kija kamiu bereio, ka kenemiu viekouoiano jo jikili vatitig kiano p̃eli jum̃abe? Kuvitii vatitig kamiu, kumitu ku-bitilubar ka Yesu Kristo jo miũaau ea kenemiu meuliano kiano, p̃eli makanio? Verenio makanio, p̃eli tealo ajua meuliano napano Tubo maka leleio toaio, a nalo maka ave namoneano napano abe riano. ⁶ A ver bogo tai kuvisidom kuvitii veve kenememi meuliano bunu, mia bo ga, a nojidom laka ka mia kuvitilubar ka Tubo jo miũaau ea kenememi meuliano, naruei maka nuvila luvu niati nene tai. ⁷ A kumemi numitu nubolkouo ban Atua ka riũaau ea kenemiu meuliano ka kamiu bunu maka kuvilaluvu vite tai. Ver kamiu tibe na, mia mijikia rila siememi rivu bunu, bior napano kumemi naruei nuberloglog kamiu, mia kumemi maka nubolkouo ka kamiu bior siememi ga. Ver tomu nalo aial ka kumemi numiũaau bova jum̃abe, nina naio bo ga, mia kenememi jidomiano na toru, numisidom ka kamiu monoka kuvitu kuvila rimemedu bogo

nonovio. ⁸ A kumemi bunu, numisidom ka kene-memi iñauano nonovio bunu monoka memedu ga ea Tubo kiano ilirianiano, maka nuvisidom nuvila vite tai napano riuedom kiano ilirianiano nei bereio. ⁹ Kumemi numitu numiñau kiano ga, naruei ver bogo tai rila numei numelmeluku, numisaaro ga, bior napano numijikia ka bogo napano numelmeluku, a kamiu kumitu kubin-imej jikili. Numitu nubolkouo bior nina ga, ka mia kuvitu kumei rivu lie bogo nonovio. ¹⁰ Jidomiano nei naruei mila nobivitaui mēsi nei biedu ban kamiu vonganei ea bogo na nojo koalabo den kamiu kia ga. Kiniou nojidom kamiu kuvijogkario, a ver kuvilaio, mia bogo na noviedu, noil sikili re bunu van kamiu. Tubo midu kamiu kumitua juñaku ka novitkar kamiu, maka ka rila bulag kamiu, mia ka rila kamiu kuvavin mave. A ver noviedu a noial juñabe, mia monoka nala sikili van kamiu ka venia ga memedu ka nalaio.

Pol berenio bogiano bo kalo

¹¹ Bilbilu nalo, nebinimej ea kiaku iliano maaro naruei, nober bogiano bo ga ban kamiu. Neber bo, kamiu kuvila von ka kuvila kenemiu mñarabo rivu vatitigio. Kumonea vatitigio ea vite nalo napano nobika den kamiu. Kamiu nonovio kuberakkar jidomiano novo tai ga. Kuvitu bo ga ea bajago na tuñaro, naruei mia Atua na tiniememiano a tuñaroiano to vija kamiu. ¹² Bogo napano kumitu kubiviuo kamiu, kuvan jumemiu vatitig van kamiu, kuviniom babibiniomiu ea saariano lu. ¹³ Namoneano lu

nalo na vio nei aber kialo bogiano bo binime
ban kamiu bunu.

¹⁴ Naruei kiaku volkouano ka mia kiado Tubo
Yesu Kristo kiano tiniememiano, bija Atua kiano
tinietiano, bija voroniano na Niununo Lu, atu
vija kamiu nonovio.

Kiniou, Pol.

Verikariano Vou Na Baki
The New Testament in the Baki language of Epi,
Vanuatu
Le Nouveau Testament en Baki langue de l'île d'Épi
au Vanuatu — Niutestamen long Baki lanwis, blong
Epi Aelan, Vanuatu

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baki

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

f1528695-aae7-544e-aadd-9084a3830ae4